

Καλογεροπούλου
ΑΘΗΝΑΣ Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΛΑΙΑ
ΔΙΑΘΗΚΗ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ
ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1004

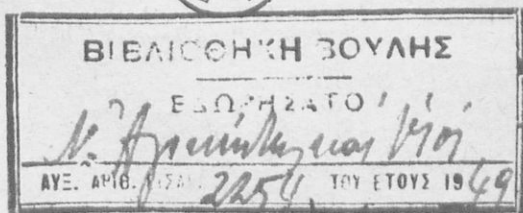

Σ. 69 Π. Δ. Β.
Καλογεροπούλου (22.1)
ΑΘΗΝΑΣ Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Κατά τὸ ἐπίσημον Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου
Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας

Διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Δημ. Σχολείων

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΥ
ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1004

Κάθε γνήσιο αντίτυπο έχει την υπογραφή του συγγραφέα και τη σφραγίδα του εκδότη.

Αδ Καλογεωργίου

Τὸ βιβλίον ἀκολουθεῖ τὴν
ὀρθογραφίαν τῆς «Νεοελ-
ληνικῆς Γραμματικῆς»
τοῦ Κράτους (Ο.Ε.Σ.Β.)

Τυπογραφεῖον Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗ & ΥΙΩΝ — Ψαρόν 2 — Ἀθήναι

Α Γ Γ Ε Ν Ε Σ Η

Ἡ Δημιουργία τοῦ Κόσμου

Οἱ Πρωτόπλαστοι

Ἔχετε βροθῆ ποτέ σας ἔξω, καμιὰ σκοτεινὴ χειμωνιάτικη γύκτα; Νὰ εἶναι πηχτὸ σκοτάδι ὀλόγυρά σας, νὰ μὴν ἀκούεται καμιὰ φωνή, νὰ μὴ διακρίνεται καμιὰ κίνηση;

Τέτοιο βαθὺ σκοτάδι ἔζωνε ὅλο τὸν κόσμον, πρὶν ἀπὸ πολλὰς χιλιάδες χρόνια. Τίποτε μέσα στὸ σκοτάδι αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε. Μόνον ὁ Θεός, ὁ αἰώνιος Θεός, ποὺ ὑπῆρχε πάντοτε καὶ θὰ ὑπάρχη στους αἰῶνες.

Μέσα ἀπ' αὐτὸ τὸ σκοτάδι δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν Θεό, μὲ τὸ Λόγον Του καὶ μόνο, ὁ ὠραῖος κόσμος ποὺ βλέπουμε ὀλόγυρά μας.

— Γενηθῆτω φῶς! εἶπε πρῶτα - πρῶτα ὁ Θεός, δηλαδή: Νὰ γίνη τὸ φῶς!

Κι ἀμέσως τὰ πηχτὰ σκοτάδια διαλύθηκαν, κι ἔνα γαλανὸ φῶς, σὰν ἐκεῖνο ποὺ πρωτοβλέπουμε τὸ πρωὶ πρὶν βγῆ ὁ ἥλιος, ἀπλώθηκε παντοῦ. Ὅμως τί ἐρημιά, τί μοναξιά, τί νέκρα ποὺ ἦταν ἐκεῖνη! Τότε ὁ Θεός ἄρχισε νὰ δημιουργῆ, ἕνα - ἕνα, τὰ ὑπέροχα δημιουργήματά Του, ποὺ τὰ βλέπουμε ὀλόγυρά μας. Ἄρχισε ἀπὸ ψηλά. Ἐφτιαξε τὸν οὐρανό, κι ἔβαλε τὸν ἥλιο νὰ φωτίζη μὲ τὸ φῶς του καὶ νὰ

ζεσταίνη με την πυρά του τὰ πάντα. Ἐστόλισε τὸν οὐρανὸν με ἀμέτρητα ἀστέρια, κι ἔβαλε ἀνάμεσά τους τὸ ἀσημένιο φεγγάρι καὶ τὴν ὄμορφη τὴ γῆ μας. Χώρισε τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὴ νύκτα.

Ὅταν δημιούργησε τὴ γῆ μας, χώρισε κατόπι τὴ στεριά ἀπὸ τὴ θάλασσα, τὰ νερὰ ἀπὸ τὴ στεριά. Κι ἔγιναν οἱ θάλασσες, τὰ ποτάμια κι οἱ λίμνες, κι ἀπλώθηκαν οἱ κάμποι οἱ μεγάλοι κι ὑψώθηκαν τὰ βουνά.

Κι ἄρχισαν κατόπι, με τὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ, νὰ προβάλλουν ἕνα - ἕνα τὰ μικρὰ χορταράκια, τὰ πολύχρωμα κι εὐωδιαστά λουλούδια, τὰ πολύτιμα δένδρα με τὰ πράσινα φύλλα καὶ τοὺς ζουμεροὺς καρπούς.

Σάλεψαν μέσα στὸ νερό, καὶ κινήθηκαν στὴ στεριά τὰ πρῶτα ζῶα. Τελευταῖα, ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο. Πῆρε χῶμα καὶ νερό, τὰ ἔκαμε πηλὸ κι ἔπλασε με τέχνη καὶ τελειότητα τὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Τὸ φύσηξε κατόπι με τὴ θεία πνοή Του, καὶ τὸ σῶμα πῆρε ζωή. Ἔτσι ἔγινε ὁ πρῶτος ἄνδρας, ὁ Ἀδὰμ. Εἶδε ὁ Θεὸς πὼς ὁ Ἀδὰμ δὲν ἦταν καλὸ νὰ εἶναι μόνος. Γι' αὐτό, μιὰ στιγμή, καθὼς ὁ Ἀδὰμ κοιμόταν, ἔκοψε ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ πλευρό του κι ἔκαμε τὴν πρώτη γυναίκα, ποὺ τὴν ὀνόμασε Εὐα.

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα λέγονται Πρωτόπλαστοι, γιατί εἶναι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ποὺ ἔπλασε ὁ Θεός.

Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου εἶχε τελειώσει σὲ ἕξι μέρες. Τὴν ἑβδόμη μέρα, ὁ Μεγάλος Δημιουργὸς τοῦ Κόσμου ἀναπαύθηκε. Γύρω Του, τὰ θαυμαστά δημιουργήματά Του μεγάλυναν τὸ ὄνομά Του.

Τὸ Προπατορικὸ Ἀμάρτημα

Ὁλος ὁ κόσμος, σὰν δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ἦταν ὄμορφος καὶ τέλειος. Μιὰ τοποθεσία ὅμως ἦταν ἡ πιδὸ ὄμορφη στὴ γῆ. Ἕνας ἀπέραντος κῆπος με καταπράσινα δέν-

δρα φορτωμένα λογῆς-λογῆς καρπούς, με πολύχρωμα φανταχτερὰ λουλούδια πού τὸν στόλιζαν. Χιλιάδες μελωδικὰ πουλιὰ κελαηδοῦσαν ἁρμονικά. Αὐτὸς ὁ ὁμορφος κῆπος λεγόταν Παράδεισος. Κι ἐκεῖ ἔβαλεν ὁ Θεὸς τοὺς πρωτοπλάστους νὰ κατοικήσουν, λέγοντάς τους :

— Δικά σας εἶναι ὅλα ὅσα βλέπετε ὀλόγυρά σας. Ὅλοι οἱ καρποὶ εἶναι στὴ διάθεσή σας. Μόνον ἀπ' αὐτὸ τὸ δένδρο σᾶς ἀπαγορεύω νὰ φᾶτε καρπὸ. Εἶναι τὸ δένδρο τῆς « γνώσεως τοῦ καλοῦ ἀπὸ τὸ κακό ».

Οἱ Πρωτόπλαστοὶ ἀρκετὸν καιρὸ ζοῦσαν εὐτυχισμένοι στὸν Παράδεισο. Ἡ ζωὴ τους ἦταν ἓνα ὄνειρο. Τίποτε δὲν τοὺς ἔλειπε. Μὰ ὁ διάβολος ζήλεψε τὴν εὐτυχία τους, καὶ θέλησε νὰ τὴ διαλύσῃ. Μεταμορφώθηκε λοιπὸν σὲ φίδι, καὶ τυλίχθηκε στὸ δένδρο με τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ. Καθὼς ἡ Εὐὰ περπατοῦσε εὐτυχισμένη, ἀπολαμβάνοντας τὶς χάρες τοῦ Παράδεισου, ἔφθασε καὶ στὸ δένδρο με τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ.

— Γιατί δὲ δοκιμάζεις κι ἀπ' αὐτὸ τὸν καρπὸ, Εὐὰ; τῆς λέγει τὸ φίδι.

— Δὲν κάνει, ἀπάντησε αὐτῇ. Μᾶς τὸ ἀπαγόρευσε ὁ Θεός!

— Ὁ Θεός... εἶπε ὁ μεταμορφωμένος διάβολος καὶ γέλασε. Ὁ Θεὸς σᾶς τὸ εἶπε, γιατί δὲ θέλει νὰ γίνετε σὰν κι αὐτόν, ἀθάνατοι. Φάγε λοιπὸν νὰ γίνης καὶ σὺ Θεός!

Καὶ τῆς ἔδωσε τὸ μῆλο.

Ἡ Εὐὰ, ἀσυλλόγιστα, τὸ πῆρε κι ἔφαγε τὸ μισό. Τὸ βρῆκε τόσο νόστιμο, πὺν ἔτρεξε νὰ δώσῃ τὸ ἄλλο μισὸ στὸν Ἄδὰμ.

Ὅταν ἔφαγαν τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ, ὁ Ἄδὰμ κι ἡ Εὐὰ κατάλαβαν τὸ βαρὺ τους σφάλμα.

— Καὶ τώρα; ρωτοῦσαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο τρομαγμένοι.

Ἔτρεξαν νὰ κρυφθοῦν σὲ κάτι πυκνοὺς θάμνους.

*"Ένας άγγελος τοποθετήθηκε φρουρός, για να φυλάγη με φλόγινο σπαθί
τόν Παράδεισο. (Σελ. 7).*

Βαριά άκούσθηκαν σέ λίγο τά βήματα του Θεού στον
Παράδεισο. Αύστηρή ή φωνή Του άντήχησε :

— Άδάμ, Άδάμ, ποῦ είσαι;

— Έδῶ είμαι, Κύριε! άπάντησε εκείνος τρομαγμένος.

"Άκουσα τή φωνή σου καί φοβήθηκα!...

— Καὶ γιατί νὰ φοβηθῆς; Μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ;

— Ἡ Εὐα μ' ἐγέλασε, Κύριε!

— Καὶ σύ, Εὐα, γιατί ἔφαγες;

— Τὸ φίδι μὲ κατάφερε, Κύριε!

— Καταραμένοι νὰ εἶστε κι ἐσεῖς κι οἱ ἀπόγονοί σας, εἶπε ὀργισμένος ὁ Θεός. Πιστεύσατε στὸ διάβολο καὶ παρακούσατε τὸ θέλημά μου. Δὲν ἔχετε πιά καμιά θέση στὸν Παράδεισο. Ἔξω ἀπ' ἐδῶ. Μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου σου νὰ βγάζεις τὸ ψωμί σου, Ἀδάμ!

» Κι ἐσύ, Εὐα, μὲ πόνους νὰ γεννᾷς τὰ παιδιά σου. Καὶ σύ, καταραμένο φίδι, νὰ σέρνεσαι μὲ τὴν κοιλιὰ στὴ γῆ, ὥσπου νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος ποὺ θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴ καὶ θὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα.

Ἔτσι ὁ Θεὸς ἔδιωξε τοὺς Πρωτοπλάστους. Ἐνας ἄγγελος τοποθετήθηκε φρουρός, γιὰ νὰ φυλάγῃ μὲ φλόγινο σπαθὶ τὴν πύλη τοῦ Παραδείσου.

Αὐτὸ τὸ μεγάλο ἁμάρτημα, ποὺ βαρύνει ἀπὸ τότε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὀνομάζεται Προπατορικὸν Ἀμάρτημα.

Ὁ Κατακλυσμός

Ὁ Ἀδάμ κι ἡ Εὐα ἔκαναν πολλὰ παιδιά, κι αὐτὰ ἄλλα κι ἄλλα. Ἔτσι οἱ ἄνθρωποι πλήθυναν. Ἀλλά, παραπλανημένοι ἀπὸ τὸν διάβολο, δὲν ἀκολουθοῦσαν τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ζοῦσαν ἀντίθετα πρὸς τὸ θέλημά Του. Μισοῦσε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, σκότωνε ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν, ἔκλεβαν, ἔλεγαν ψέματα, κι ἔκαναν ἓνα σωρὸ ἄλλες ἁμαρτίες. Καιρὸ πολὺ, ὁ καλὸς Θεὸς ὑπέμενε τὶς ἁμαρτίες τους. Τοὺς κάλεσε πολλὰς φορὰς νὰ μετανοήσουν. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι πρὸς πολὺ βουτοῦσαν στὴ λάσπη τῆς ἁμαρτίας.

Γι' αὐτὸ, ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ τὸν κόσμον μὲ κατακλυσμό. Μέσα ὅμως στοὺς κακοὺς ἀνθρώπους,

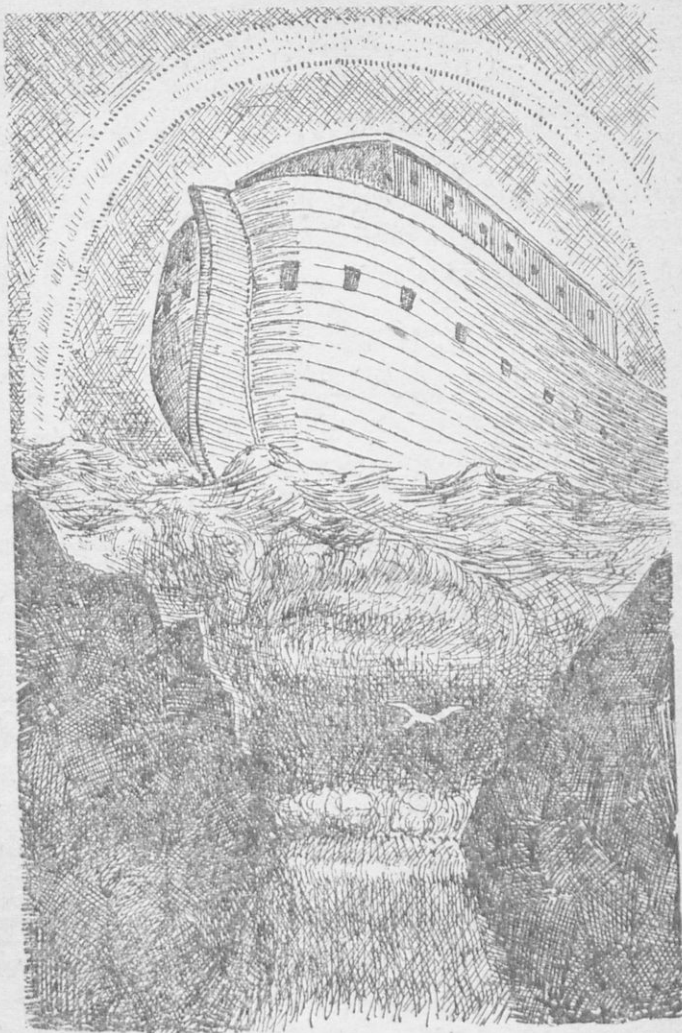
ὑπῆρχε καὶ μιὰ εὐσεβῆς οἰκογένεια, τοῦ καλοῦ Νῶε. Ὁ ἀγαθὸς Νῶε ζοῦσε σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τὸν εὐσεβῆ λοιπὸν Νῶε μόνο, καὶ τὴν οἰκογένειά του, θὰ ἔσωζε ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν καταστροφή.

Τὸν εἰδοποίησε μὲ τὸν ἄγγελό του νὰ φτιάξῃ ἓνα μεγάλο ξύλινο σπίτι, πὺ νὰ κλείνῃ καλά. Ὁ Νῶε τὸ ἔφτιαξε μὲ πολλὴ τέχνη καὶ τὸ ὀνόμασε **Κιβωτό**.

Μέσα στὴν κιβωτὸ ἔβαλεν ἀπὸ ἓνα ζευγάρι ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα πὺ ὑπῆρχαν στὸν κόσμῳ. Πῆρε τροφὲς γιὰ ἀρκετὲς μέρες. Ὅταν ὅλα ἐτοιμάσθηκαν, ὁ Νῶε κι ἡ οἰκογένειά του μπῆκαν μέσα στὴν κιβωτό. Τὴν ἔκλεισαν καλά.

Οἱ καταρράκτες τοῦ οὐρανοῦ τότε ἄνοιξαν, καὶ μιὰ κατακλυσμαίᾳ βροχὴ ἄρχισε νὰ πέφτῃ καὶ νὰ πλημμυρίζῃ τὰ πάντα χωρὶς ἔλεος. Οἱ τόποι ὅλοι πλημμύρισαν, τὰ σπίτια σκεπάσθηκαν, τὰ δένδρα σιγὰ - σιγὰ ἄρχισαν νὰ χάνονται μέσα στὰ νερά. Ἄνθρωποι καὶ ζῶα πνίγονταν. Πουθενὰ δὲν ὑπῆρχε τόπος σωτηρίας. Οἱ σκεπὲς τῶν σπιτιῶν, οἱ κορυφὲς τῶν δένδρων, τὰ βουνὰ καὶ ὅλα τὰ πάντα ἔμοιαζαν ἀτέλειωτη θάλασσα. Ἡ βροχὴ ἔξακολούθησε ἐπὶ σαράντα μερόνυχτα χωρὶς διακοπὴ. Τὰ πάντα εἶχαν πνιγῆ. Μόνον ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε ἔπλεε πάνω στὰ νερά, ἀσφαλισμένη.

Στὶς σαράντα μέρες, ὁ κατακλυσμὸς σταμάτησε. Ἡλιος λαμπερὸς φώτισε καὶ πάλι τὴν πλημμυρισμένη γῆ. Τὰ νερά ἄρχισαν σιγὰ-σιγὰ νὰ ἔξαφανίζονται. Σὲ λίγες μέρες, οἱ ψηλὲς κορυφὲς τῶν βουνῶν ἄρχισαν νὰ διακρίνονται πάλι. Ἡ κιβωτὸς, πλέοντας πάντα, σταμάτησε κάποια στιγμή στὴν κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ, τοῦ Ἄραράτ. Ἡ γῆ σιγὰ-σιγὰ στέγνωσε. Ὁ Νῶε, γιὰ νὰ βεβαιωθῆ ἂν ἦταν καιρὸς νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν κιβωτό, ἄφησε ἓναν κόρακα νὰ βγῆ ἔξω. Μὰ ὁ κόρακας βρῆκε τροφὴ ἀπὸ τὰ πτώματα, καὶ δὲν ξαναγύρισε. Σὲ λίγες μέρες, ἔστειλε ἓνα περιστέρι, κι αὐτὸ ἐπέστρεψε μ' ἓνα κλαδὶ ἐλιᾶς στὸ ράμφος του. Ἡ γῆ δὲν

Στις σαράντα μέρες, ὁ κατακλυσμός σταμάτησε. (Σελ. 8)

εἶχε στεγνώσει ἀκόμη καλά. Ὅταν ὅμως, σὲ λίγες μέρες, ξανάστειλε τὸ περιστέρι, αὐτὸ δὲν ξαναγύρισε. Ὁ Νῶε τότε κατάλαβε πὼς ἔπρεπε νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν κιβωτό. Ἄνοιξε

τὴν πόρτα της. Τὰ ζῶα, χαρούμενα, βγῆκαν ἔξω. Ὁ Νῶε, μὲ τὴν οἰκογένειά του, βγῆκε κι αὐτός. Γονάτισαν ὅλοι τους καὶ εὐχαρίστησαν τὸν Θεὸ γιὰ τὴ σωτηρία τους. Πρόσφεραν θυσία στὸν Κύριο. Ὁ Θεὸς τὴ δέχθηκε μὲ εὐχαρίστηση, καὶ ὑποσχέθηκε πὸς ποτὲ πιά δὲ θὰ ξαναγίνη κατακλυσμός. Καὶ σὰν σημάδι τῆς θείας αὐτῆς ὑποσχέσεως, στέλνει ἀπὸ τότε στὸν οὐρανό, ὕστερα ἀπὸ τὴ βροχή, τὸ πολύχρωμο οὐράνιο τόξο.

Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ

Πέρασαν πολλὰ χρόνια ἀπὸ τὸν κατακλυσμό. Οἱ ἄνθρωποι πλήθυναν καὶ γέμισαν τὸ μέρος ἐκεῖ. Ἄλλὰ δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ζήσουν τόσο πολλοὶ μαζί. Ἀπεφάσισαν νὰ σκορπισθοῦν σὲ διάφορα μέρη. Μὰ πρὶν χωρισθοῦν, σκέφθηκαν νὰ κτίσουν ἕναν ψηλὸ πύργο, τόσο ψηλό, ποῦ ἡ κορυφή του ν' ἀγγίξει τὸν οὐρανό. Ἔτσι, τὸ ἔργο τους αὐτὸ θὰ ἔμενε ἀθάνατο.

Ἄρχισαν λοιπὸν νὰ κτίζουν. Ὁ Θεὸς εἶδε τὴν ἀνόητη αὐτὴ περηφάνια τῶν ἀνθρώπων, καὶ θέλησε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ. Ἔτσι μιὰ μέρα, καθέννας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἔκτιζαν τὸν πύργο ἄρχισε νὰ μιλῇ διαφορετικῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους γλώσσα. Ἦταν σωστὴ κωμωδία ἢ ἐργασία τους ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα. Ἄλλα ἔλεγε ὁ ἕνας, ἄλλα καταλάβαινε ὁ ἄλλος. Νερὸ ζητοῦσε ὁ ἕνας, πέτρες τοῦ ἔδινε ὁ ἄλλος. Στὸ τέλος, τσακώθηκαν καὶ χάλασαν ὅ,τι εἶχαν κτίσει. Ὁ πύργος ἐκεῖνος ὀνομάσθηκε **Βαβέλ**, ποῦ σημαίνει σύγχυση γλωσσῶν.

Οἱ ἄνθρωποι, φυσικά, δὲν μποροῦσαν πιά νὰ ζήσουν μαζί. Δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ συνεννοηθοῦν. Σκόρπισαν. Καθέννας πῆρε καὶ διαφορετικὸ δρόμο. Ἀπλώθηκαν σ' ὅλη τὴ γῆ. Ἔτσι σχηματίσθηκαν τὰ διάφορα Ἔθνη. Τὸ καθένα εἶχε τὴ δική του γλώσσα καὶ τοὺς δικούς του τρόπους ζωῆς.

Β΄ Π Α Τ Ρ Ι Α Ρ Χ Ε Σ

Ὁ Ἀβραάμ

Οἱ ἄνθρωποι, σκορπισμένοι στὰ πέρατα τοῦ κόσμου, λησμόνησαν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Κι ἀντὶ γι' αὐτόν, ἄρχισαν νὰ λατρεύουν τὰ εἰδωλα.

Ἀλλὰ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς δὲν ἔσβησε ἀπὸ τὶς καρδιὰς ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Σὲ μιὰ χώρα τῆς Ἀσίας, τῆ Μεσοποταμίας, ζοῦσε ἓνας εὐσεβὴς ἄνθρωπος, ὁ Ἀβραάμ, μὲ τὴ θεοφοβούμενη γυναῖκα του, τὴ Σάρρα. Μιὰ μέρα, ὁ Θεὸς παρουσιάσθηκε μπροστά του καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἀβραάμ, νὰ πάρῃς τὴ γυναῖκα σου καὶ τὸν ἀνεψιὸ σου τὸν Λὼτ καὶ ὅλα σου τὰ ὑπάρχοντα. Θὰ πᾶς νὰ κατοικήσῃς στὴ γῆ Χαναάν. Ἐκεῖ πέρα, θὰ σὲ κάμω ἀρχηγὸ ἐνὸς μεγάλου λαοῦ.

Ὁ Ἀβραάμ ὑπάκουσε.

Ἡ Χαναὰν ἦταν μιὰ πλούσια καὶ εὐλογημένη ἀπὸ τὸ Θεὸ χώρα. Ἀλλὰ οἱ δούλοι τοῦ Λὼτ ἄρχισαν νὰ φιλονικοῦν μὲ τοὺς δούλους τοῦ Ἀβραάμ, γιὰ τὶς βοσκές. Ὁ Ἀβραάμ, μὴ θέλοντας νὰ τὰ χαλάσῃ μὲ τὸν ἀνεψιὸ του, καὶ μάλιστα ἐξ ἀφορμῆς τῶν δούλων, τὸν παρακάλεσε νὰ πάῃ σ' ὁποιο μέρους τῆς Χαναὰν ἤθελε. Ὁ Λὼτ δέχθηκε.

Πῆρε τότε τὴν οἰκογένειά του καὶ τὰ κοπάδια του,

καὶ ἦλθε σὲ μιὰ ἄλλη χώρα, ὅπου ὑπῆρχαν δυὸ πόλεις, τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα. Αὐτὲς οἱ πόλεις ὅμως ἦταν βουτηγμένες στὴ διαφθορὰ καὶ στὴν ἀκολασία. Γι' αὐτό, ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τὶς καταστρέψῃ. Μιὰ μέρα λοιπὸν εἶπε τοῦ Λώτ:

— Σήκω, Λώτ, καὶ φύγε μὲ τὴν οἰκογένειά σου μακριὰ ἀπ' αὐτὸ τὸν ἁμαρτωλὸν τόπο, γιατί θὰ τὸν καταστρέψω. Προσέξτε μόνο, φεύγοντας, νὰ μὴ γυρίσετε καὶ κοιτάξετε πίσω σας.

Ὁ Λώτ, πραγματικά, ξεκίνησε νὰ φύγῃ, ἀφοῦ παράγγειλε σ' ὅλη του τὴ συνοδεία νὰ μὴ γυρίσῃ κανένας πίσω του νὰ κοιτάξῃ, ὅ,τι κι ἂν συμβῆ.

Ἡ καταστροφή στὰ Σόδομα καὶ στὰ Γόμορα ἄρχισε φοβερή. Φωτιὰ ἔπεφτε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ κατάκαιε τὴν ἁμαρτωλὴ χώρα. Ἡ γυναίκα τοῦ Λώτ, ὅμως, παρακούοντας τὴ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ, γύρισε πίσω τῆς νὰ ἰδῆ. Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ μεταμορφώθηκε σὲ στήλῃ ἀπὸ ἀλάτι.

Ἔτσι, τὰ Σόδομα καὶ Γόμορα τὰ κατέστρεψε ὁ Θεός, κι ἀπὸ τότε, στὴ θέσῃ τους, ἀπλώνεται μιὰ μεγάλη λίμνη, ἡ **Νεκρὴ Θάλασσα**. Στὰ κατὰμαυρα νερά τῆς κανένα ζῶο δὲ ζῆ, τόσο πικρὴ εἶναι.

Ὁ Ἰσαὰκ

Εὐτυχισμένοι, ζοῦσαν στὴ Χαναάν, μέσα στὰ πλούτη καὶ στὰ ἀγαθὰ τους, ὁ Ἀβραὰμ κι ἡ Σάρρα. Μιὰ στενοχώρια μόνο εἶχαν κρυφὴ, πὼς δὲν ἔκαναν παιδιά. Χρόνια παρακαλοῦσαν τὸν Θεὸ νὰ τοὺς χαρίσῃ ἓνα παιδάκι. Εἶχαν γεράσει, κι ὁ Θεὸς δὲν εἶχε ἐκπληρώσει τὴν ἐπιθυμία τους.

Ὁ Ἀβραὰμ ἦταν πολὺ φιλόξενος. Δὲν περνοῦσε ξένος ἀπὸ τὸ σπίτι του χωρὶς νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ. Μιὰ μέρα, ἦρθαν τρεῖς ξένοι στὸ σπίτι του, κι ὁ Ἀβραὰμ τοὺς περι-

**Η γυναίκα τοῦ Ἀδᾶμ, δειωσ, παρακούοντας τὴ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ,
γύρισε πίσω της. (Σελ. 12)*

ποιήθηκε ἐξαιρετικά. Αὐτοί, φεύγοντας, τοῦ εἶπαν, πῶς γρήγορα ἡ Σάρρα θὰ γεννήσῃ παιδί. Ὅταν τ' ἄκουσαν αὐτό,

γέλασαν με τὴν καρδιά τους οἱ ἀγαθοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι.

— Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ αὐτό, εἶπεν ὁ Ἀβραάμ, ἀφοῦ ἢ γυναίκα μου εἶναι γριά;

Μεμιάς ὅμως, οἱ ξένοι χάθησαν ἀπὸ τὰ μάτια τους.

— Σάρρα, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἦταν Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, εἶπε μετανιωμένος γιὰ τὴ δυσπιστία του στὰ λόγια τους ὁ Ἀβραάμ. Πρέπει νὰ πιστεύωμε στὸν Θεό. Ὅλα εἶναι δυνατὰ σ' Αὐτόν.

Πραγματικά, ὕστερα ἀπὸ ἐννιά μῆνες, ἡ Σάρρα γέννησε ἓνα χαριτωμένο ἀγοράκι. Τοῦ ἔδωσαν τὸ ὄνομα Ἰσαάκ.

Ἡ Θυσία τοῦ Ἰσαάκ

Ὁ Ἰσαάκ μεγάλωνε μετὰ τὶς φροντίδες καὶ τὴ στοργὴ τῶν γονέων του. Ὅσο ἀγαποῦσαν τὸ παιδί τους, τίποτε ἄλλο δὲν ἀγαποῦσαν στὸν κόσμον. Τὰ πλούτη καὶ οἱ θησαυροὶ τους δὲν τοὺς ἔκαναν καμιὰ ἐντύπωση.

Κάποτε, ὁ Θεὸς θέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ, καὶ τοῦ λέγει μιὰ μέρα:

— Ἀβραάμ, ἂν ἀληθινὰ μ' ἀγαπᾷς, πρέπει νὰ θυσιάσῃς τὸν Ἰσαάκ γιὰ μένα!

Ὁ Ἀβραάμ βρέθηκε σὲ πολὺ δύσκολη θέση. Τί νὰ ἔκανε; Νὰ θυσιάσῃ τὸ παιδί του; Μὰ τὸ ἀγαποῦσε περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Νὰ παρακούσῃ τὴ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ; Ἦταν ἀδύνατον.

«Ὁ Θεός», σκέφθηκε, «ποῦ μοῦ τὸ ἔστειλε, ὁ Θεὸς θέλει νὰ μοῦ τὸ πάρῃ». Ἔτσι, ἀποφάσισε νὰ τὸ θυσιάσῃ. Ἡ Σάρρα ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητη.

Πρῶτὴ τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Ἀβραάμ πῆρε τὸ μονάκριβον παιδί του καὶ ἀνέβηκε στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ, στὸ μέρος ποῦ θὰ γινόταν ἡ θυσία. Στὸ δρόμον, ὁ ἴδιος ὁ Ἰσαάκ μάζευε τὰ ξύλα τῆς θυσίας του, μὴ ξέροντας ἀκόμα τίποτα.

Ἡ πυρὰ ἐτοιμάσθηκε. Ὁ Ἰσαάκ, κατὰ διαταγὴ τοῦ πατέρα του, ξάπλωσε πάνω στὸ δεμάτι. Μὲ τρεμάμενο χέρι, ὁ Ἀβραὰμ σήκωσε τὸ μαχαίρι γιὰ νὰ θυσιάσῃ τὸ παιδί του. Μὰ ἐκείνη τὴ στιγμή, Ἄγγελος Κυρίου παρουσιάσθηκε καὶ τοῦ τὸ κράτησεν ἀκίνητο, ἐνῶ συγχρόνως τοῦ ἔλεγε:

— Σταμάτα, Ἀβραὰμ! Ὁ Θεὸς εἶδε τὴ μεγάλη σου πίστη. Μὴ θυσιάσῃς τὸν Ἰσαάκ!

Χαρούμενος, ὁ γερο-πατέρας ἄρχισε νὰ ἀγκαλιάζει καὶ νὰ φιλῇ, μὲ δάκρυα στὰ μάτια, τὸ παιδί του. Δίπλα του τώρα, στεκόταν ἓνα ὄμοιο κριάρι. Ὁ Ἀβραὰμ τὸ πῆρε καὶ τὸ θυσίασε στὸ Θεό.

Φαντάζεσθε πόσο μεγάλη θὰ ἦταν ἡ χαρὰ τῆς Σάρρας, ὅταν, σὲ λίγην ὥρα, ἔσφιγγε καὶ πάλι ζωντανὸ στὴν ἀγκαλιά της τὸ παιδί της, καὶ ἄκουε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀνδρός της ὅλα ὅσα εἶχαν συμβῆ. Γονάτισαν κι οἱ τρεῖς καὶ δόξασαν τὸν Θεό.

Ὁ Γάμος τοῦ Ἰσαάκ

Ὅταν ὁ Ἰσαάκ μεγάλωσε, ὁ πατέρας του ἀπεφάσισε νὰ τὸν παντρεύῃ. Ἐστειλε λοιπὸν τὸν πιστό του δοῦλο τὸν Ἐλιέζερ στὴν πατρίδα του τὴ Μεσοποταμία, νὰ διαλέξῃ μιὰ κατάλληλη κόρη γιὰ τὸ γιό του.

Ὁ Ἐλιέζερ ἐτοίμασε τὸ καραβάνι μὲ τὶς καμήλες, πῆρε πολλὰ καὶ πλούσια δῶρα καὶ ξεκίνησε. Ὑστερα ἀπὸ πολλὰς μέρες ἔφθασε στὴ Μεσοποταμία. Σταμάτησε ἔξω ἀπὸ μιὰ πόλη της, κοντὰ σ' ἓνα πηγάδι. Ἐκεῖ, ὁ Ἐλιέζερ προσευχήθηκε καὶ παρακάλεσε τὸν Θεὸ νὰ φανερώσῃ μιὰ γυναίκα πού νὰ εἶναι ἄξια γιὰ τὸν Ἰσαάκ. Σὲ λίγο, μιὰ ὁμορφη καὶ σεμνὴ κοπέλα ἦλθε μ' ἓνα σταμνὶ στὸν ὄμο.

— Κόρη μου, τῆς λέγει εὐγενικὰ ὁ Ἐλιέζερ, ἐρχόμαστε ἀπὸ χώρα πολὺ μακρινή. Διψοῦμε πολὺ. Θὰ εἶχες τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς δώσῃς λίγο νερό;

— Πολὺ εὐχαρίστως, εἶπε πρόθυμα ἡ καλὴ κόρη.

Κι ἄρχισε ἀμέσως νὰ ἀντλή ἀκούραστα ἀπὸ τὸ πηγὰδι νερὸ πολὺ, καὶ πότισε τὰ ζῶα καὶ ξεδίψασε τοὺς ὄδοιπόρους.

Ὁ Ἐλιέξερ τὴν παρακολουθοῦσε μὲ προσοχή. Ὅταν τὸ πότισμα τελείωσε, τῆς εἶπε :

— Κόρη μου, ἐρχόμαστε ἀπὸ τὴ Χαγαάν, ἀπὸ τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ ξακουστοῦ Ἀβραάμ.

— Τοῦ Ἀβραάμ!... Εἶναι ἀδελφὸς τοῦ πατέρα μου ὁ Ἀβραάμ. Τί κάνει λοιπόν; Ἔχει πολλὰ χρόνια πού ἔφυγε ἀπὸ τὰ μέρη τοῦτα σὲ τόπους μακρινοὺς. Ἐγὼ δὲν τὸν γνῶρισα. Ὅμως ἔχω ἀκούσει γι' αὐτὸν τόσα καλὰ ἀπ' τὸν πατέρα μου!... Κι ἡ θεία μου ἡ Σάρρα τί κάνει;

— Εἶναι πέντε χρόνια τώρα πού ἔχει πεθάνει.

— Τί κρίμα! Πάω γρήγορα νὰ εἰδοποιήσω τὸν πατέρα μου!

Μὲ μεγάλη χαρὰ δέχθηκαν στὸ σπίτι της τοὺς ξένους.

Ὁ Ἐλιέξερ τοὺς ἐξήγησε τὸ σκοπὸ τοῦ ταξιδιοῦ του, καὶ ζήτησε γιὰ γυναίκα τοῦ Ἰσαὰκ τὴ Ρεβέκκα, τὴν καλὴ κοπέλα πού ὁ Θεὸς φανέρωσε πρώτη στὸ δρόμο του.

Ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ γίνῃ αὐτὸς ὁ γάμος. Οἱ γονεῖς τῆς Ρεβέκκας ετοίμασαν τὴν κόρη τους, καί, μὲ τὴν εὐχή τους, τὴν ἔστειλαν στὴ Χαγαάν. Ὁ Ἀβραάμ εὐχαριστήθηκε πολὺ μὲ τὴν ἐκλογὴ τοῦ Ἐλιέξερ. Εὐλόγησε τοὺς γάμους τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τῆς Ρεβέκκας.

Ἐξῆσε κι ἄλλα πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος, καὶ τέλος πέθανε, σὲ βαθιὰ γεράματα, σὲ ἡλικία 175 χρονῶν.

Ἰακώβ

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἀπόκτησαν δυὸ παιδιά, τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ὁ Ἡσαῦ ἦταν πρωτότοκος, μεγα-

λύτερος δηλαδή ἀπὸ τὸν Ἰακώβ. Σύμφωνα μὲ τις συνήθειες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸ πρωτότοκο παιδί κληρονομοῦσε τὴν πατρικὴ περιουσία. Ἔπαιρνε, ὅπως ἔλεγαν, τὰ πρωτόκια.

Ὁ Ἡσαῦ ἀγαποῦσε πάρα πολὺ τὴ ζωὴ τοῦ βουνοῦ, καὶ γενικὰ τοῦ ὑπαίθρου. Τοῦ ἄρесе πάρα πολὺ τὸ κυνήγι. Ἀντίθετα, τοῦ Ἰακώβ τοῦ ἄρесе ἡ ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ, κοντὰ στὴ μητέρα καὶ στὴν κουζίνα. Ἡ Ρεβέκκα ἀγαποῦσε περισσότερο τὸν Ἰακώβ, γι' αὐτὸ τὸν εἶχε πάντα κοντά της.

Μιὰ μέρα, ὁ Ἡσαῦ ἦλθε ἀπὸ τὸ κυνήγι πάρα πολὺ πενιασμένος. Δὲν εἶχε φάει ἀπὸ τὸ πρωί, τίποτε. Ὁ Ἰακώβ ἐκείνη τὴν ὥρα μαγεύειρε φακές. Τότε ὁ Ἡσαῦ τοῦ ζήτησε ἓνα πιάτο.

— Θὰ σοῦ δώσω νὰ φᾶς, τοῦ εἶπε, ἂν μοῦ δώσης τὰ πρωτόκια.

Ὁ Ἡσαῦ, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ δὲ σκεφτόταν παρὰ πῶς νὰ χορτάση τὴν πείνα του, δέχθηκε !

Ἔτσι, γιὰ ἓνα πιάτο φακὴ, ὁ λαίμαργος Ἡσαῦ ἔχασε τὰ πρωτόκια.

Τὰ χρόνια περνοῦσαν. Ὁ πατέρας τῶν δύο παιδιῶν, ὁ Ἰσαάκ, εἶχε γεράσει πάρα πολὺ. Ἔμενε πάντα καθιστὸς στὸ σκαμνί του. Τυφλὸς ἀπὸ τὰ γηρατεία, μόνο τὴ φωνὴ τῶν παιδιῶν του ἄκουε. Καταλάβαινε πῶς λίγον καιρὸ θὰ ζοῦσε ἀκόμη. Γι' αὐτό, μιὰ μέρα κάλεσε κοντά του τὸν πρωτότοκο Ἡσαῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Παιδί μου Ἡσαῦ, πρὶν πεθάνω, θέλω νὰ σοῦ χαρίσω τὴν εὐλογία μου. Πήγαινε λοιπὸν στὸ κυνήγι. Πιάσε κάτι καλὸ γιὰ τὸ γερο-πατέρα σου. Μαγεύειρεψέ το καὶ φέρε το νὰ τὸ φάγω καὶ νὰ σοῦ δώσω τὴν εὐλογία μου.

Ἡ Ρεβέκκα ἄκουσε τὰ λόγια τοῦ Ἰσαάκ. Ἐκείνη ἀγαποῦσε πρὸ πολλοῦ τὸν Ἰακώβ, κι ἤθελε αὐτὸς καὶ ὄχι ὁ Ἡσαῦ, νὰ πάρη τὴν εὐλογία.

Α. Γ. Καλογεροπούλου, Παλαιὰ Διαθήκη

Ἐσφαξε λοιπὸν ἓνα παχουλὸ κατσικάκι καὶ τὸ μαγείρευε ὅσο πιὸ νόστιμα μπορούσε. Τὸ εἰτοίμασε καὶ τὸ ἔδωσε τοῦ Ἰακώβ νὰ τὸ πάη στὸν τυφλὸ πατέρα του.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἡσαῦ ἦταν πολὺ δασύτριχος, ἀπὸ φόβο μὴν τυχὸν καὶ τὸν ἀγγίξῃ ὁ Ἰσαάκ καὶ τὸν γνωρίσῃ, ἡ Ρεβέκκα τύλιξε τὰ χέρια τοῦ Ἰακώβ μὲ τὸ μαλλιαρὸ δέσμα τοῦ κατσικιουῦ.

— Πατέρα, εἶπε ὁ Ἰακώβ φέρνοντας τὸ πιάτο στὸ γέρο Ἰσαάκ, σοῦ ἔφερα κυνήγι ἐκλεκτό, καλομαγειρευμένο. Φάγε καὶ δώσε μου τὴν εὐλογία σου!

Ἡ φωνὴ πού ἄκουγε ὁ Ἰσαάκ δὲν ἔμοιαζε μὲ τὴ φωνὴ τοῦ Ἡσαῦ. Τὸν φώναξε κοντά του. Ἐψαξε τὰ χέρια του. Δὲν ὑποψιάσθηξε τίποτε.

— Περίεργο! εἶπε μόνο. Τὰ μὲν χέρια εἶναι τοῦ Ἡσαῦ, ἡ φωνὴ ὅμως εἶναι τοῦ Ἰακώβ!...

Ἐφαγε τὸ φαγητὸ μὲ ἀρκετὴ ὄρεξη, καὶ ἔδωκε κατόπι τὴν εὐλογία του στὸν Ἰακώβ.

Σε λίγο, ἦλθε καὶ ὁ Ἡσαῦ ἀπὸ τὸ κυνήγι. Ἐτοίμασε τὸ φαγητὸ καὶ τὸ ἔφερε στὸν πατέρα νὰ φάγῃ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν εὐλογία του. Καὶ μόνο τότε ὁ γέροντας πατέρας κατάλαβε τὴν ἀπάτη πού τοῦ εἶχαν κάνει!

— Παιδί μου Ἡσαῦ, πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα ὁ Ἰακώβ μὲ γέλασε καὶ τοῦ ἔδωκα τὴν εὐλογία μου! εἶπε λυπημένος.

Ὁ Ἡσαῦ, ὅμως, τόσο πολὺ θύμωσε γιὰ τὴν ἀπρεπὴ αὐτὴ διαγωγὴ τοῦ ἀδελφοῦ του, πού ἔκαμε ὄρκο πὼς θὰ σκοτώσῃ τὸν Ἰακώβ μόλις πέθαινε ὁ πατέρας τους!...

Φυγὴ τοῦ Ἰακώβ

Ὁ Ἰακώβ, ὅστερ' ἀπ' αὐτό, δὲν μπορούσε νὰ πάραμείνῃ πιά στὸ ἴδιο μέρος μὲ τὸν Ἡσαῦ. Γι' αὐτό, ἡ μητέρα του ἡ Ρεβέκκα ἀπεφάσισε νὰ τὸν στείλῃ μακριὰ στὴν

πατρίδα της, τὴ Μεσοποταμία, στὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ της τοῦ Λάβαν. Ἔτσι ὁ Ἰακώβ ἔφυγε ἀπὸ τὴ Χαναάν. Τὴν ἡμέρα περπατοῦσε, τὴ νύκτα ξεκουραζόταν.

Μιὰ νύκτα, καθὼς εἶχε ξαπλωθῆ κι εἶχε ἀποκοιμηθῆ κοντὰ σ' ἓνα πηγάδι, εἶδε ἓνα παράξενο ὄνειρο. Εἶδε μιὰ πανύψηλη σκάλα, πὺ τὰ πόδια της ἀκουμποῦσαν στὴ γῆ ἐνῶ ἡ κορυφή της ἔφθανε στὸν οὐρανό. Ἄγγελοι ἀνεβοκατέβαιναν.

Ταραγμένος ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄνειρο, ξύπνησε. Ἀμέσως γονάτισε καὶ προσευχήθηκε στὸν Θεό, κι ὑποσχέθηκε πὼς, ὅταν θὰ ἐπέστρεφε, θὰ ἔκτιζε βωμὸ σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Στὴ Μεσοποταμία, ὁ θεῖος του ὁ Λάβαν τὸν δέχθηκε μὲ μεγάλη χαρά. Ὁ Λάβαν εἶχε δύο θυγατέρες, τὴ Ραχὴλ καὶ τὴ Λεία. Ὁ Ἰακώβ τὶς παντρεύθηκε καὶ τὶς δύο. Ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ αὐτὸ ἐπιτρεπόταν.

Ἐπειρὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ὁ Ἰακώβ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ πατρικό του σπίτι. Πῆρε τὰ κοπάδια του καὶ τὰ πλούτη του, πῆρε καὶ τὴν οἰκογένειά του καὶ ξεκίνησε. Στὸ μέρος ὅπου εἶχε ἰδῆ τὸ παράξενο ὄνειρο, ἔκτισε ἓνα βωμό, σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεσή του.

Ὁ ἀδελφός του, ὁ Ἡσαῦ, μόλις ἄκουσε ὅτι γύριζε ὁ Ἰακώβ βγῆκε ἔξω νὰ τὸν ὑποδεχθῆ. Εἶχε ξεχάσει τὸ κακὸ πὺ τοῦ εἶχε κάμει ὁ Ἰακώβ. Τὰ δυὸ ἀδέλφια ἀγκαλιάστηκαν μὲ συγκίνηση.

Ὁ Ἰακώβ ζοῦσε εὐτυχησμένος στὴ γῆ τῶν πατέρων του. Ἀπέκτησε δώδεκα γιούς, πὺ τὰ ὀνόματα τους ἦταν: Ρουβὴν, Συμεὼν, Λευί, Ἰούδας, Ἰσάχαρ, Ζαβουλὼν, Δάν, Νεφθαλεὶμ, Γάδ, Ἀσήρ, Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν.

Ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ

Ἀπὸ τοὺς δώδεκα γιούς του, ὁ Ἰακώβ ἀγαποῦσε πὺ πολὺ τὸν Ἰωσήφ, γιὰ τὶς πολλὲς του χάρες, τὴν ἐξυπνάδα

του, τὴν εὐγένεια τῆς ψυχῆς του. Τὰ ἄλλα ἀδελφία ζήλευαν γι' αὐτό, καὶ δὲ συμπαθοῦσαν καθόλου τὸν εὐνοούμενο τοῦ πατέρα.

Μιὰ μέρα, ὁ Ἰωσήφ διηγήθηκε στ' ἀδελφία του πὼς εἶδε στὸν ὕπνο του ἓνα παράξενο ὄνειρο :

— Εἶδα, τοὺς εἶπε, πὼς ἤμαστε στὰ χωράφια μας. Ὁ καθένας εἶχε μπροστά του καὶ ἀπὸ ἓνα δεμάτι. Ὅλα τὰ δεμάτια σας ἦταν γύρω ἀπὸ τὸ δικό μου. Σὲ λίγο, τὰ ἔνδεκα δεμάτια ἔπεσαν καὶ προσκύνησαν τὸ δικό μου!

— Τί φαντασμένος πού εἶσαι! τοῦ εἶπαν γελώντας κοροϊδευτικά τ' ἀδελφία του.

Σὲ λίγες μέρες ὅμως, ὁ Ἰωσήφ τοὺς διηγήθηκε ἄλλο ὄνειρο :

— Εἶδα, τοὺς εἶπε, πὼς ὁ ἥλιος, τὸ φεγγάρι καὶ ἔνδεκα ἄστρα μὲ προσκυνοῦσαν.

Οἱ ἀδελφοί του αὐτὴ τὴ φορὰ γέλασαν πάρα πολύ, καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν κοροϊδεύουν. Ἀλλὰ τώρα, τὸ μίσος τους γι' αὐτὸν εἶχε γίνει ἀκόμα πιὸ μεγάλο.

Ἐνα μεσημέρι, τὰ ἔνδεκα ἀδελφία ἦταν στὸ χωράφι ἀπὸ τὸ πρῶι καὶ θέριζαν. Τὸ μεσημέρι, πῆγαν κάτω ἀπὸ τὴ σκιά ἑνὸς δένδρου, καὶ κάθισαν προσμένοντας τὸν Ἰωσήφ νὰ τοὺς φέρῃ τὸ φαγητό τους.

Σὲ λίγο, ἀπὸ μακριὰ φάνηκε ὁ Ἰωσήφ. Τὸν γνώρισαν ἀπὸ τὴν καινούργια ὠραία φορεσιά πού ἐκεῖνες τὶς μέρες τοῦ εἶχε φτιάξει ὁ πατέρας του.

— Νὰ ὁ ὄνειροπαρμένος! εἶπε ὁ Λευί. Νὰ ἰδοῦμε τί ὄνειρο θὰ μᾶς πῆ πάλι σήμερα!

Ὅλοι ἔβαλαν τὰ γέλια.

— Παιδιά, δὲν τὸν σκοτώνουμε, ἐδῶ στὴν ἐρημιά, νὰ γλιτώσουμε ἀπ' αὐτὸν καὶ τὰ ὄνειρά του; εἶπε ὁ Δάν.

— Δὲν εἶναι σωστό, ἀποκρίθηκε ὁ Ρουβὴμ, νὰ βάλουμε τὰ χέρια μας μὲ ἀδελφικὸ αἷμα. Καλύτερα νὰ τὸν

ρίξουμε σὲ ἓνα βαθὺ λάκκο, κι ἐκεῖ νὰ πεθάνη μόνος του.

Ὁ Ρουβήμ, λέγοντάς τα αὐτά, εἶχε σκοπὸ νὰ τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὸ λάκκο ὅταν θὰ σκοτείνιαζε.

Ἐκείνη τῇ στιγμῇ φάνηκε νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριὰ ἓνα καραβάνι μὲ ἐμπόρους Ἰσμηλίτες.

— Δὲν τὸν πουλᾶμε σ' αὐτοὺς τοὺς ἐμπόρους, νὰ πά-
ρουμε καὶ χρήματα; πρότεινε τότε ὁ Ἰούδας.

Ὅλοι δέχθηκαν μ' ἐνθουσιασμὸ τῇ γνώμῃ του, κι ἔτσι, μόλις ὁ Ἰωσήφ ἦλθε, τὸν ἔπιασαν, τοῦ ἔβγαλαν τὸ καινούργιο ἱμάτιο καὶ τοῦ ἔδεσαν τὰ χέρια.

Οἱ Ἰσμηλίτες τὸν ἀγόρασαν μὲ χαρά. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πουλοῦσαν καὶ τοὺς ἀγόραζαν γιὰ δούλους, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ τὴν ἴδια εὐκολία πὺρ σήμερα πουλοῦν κι ἀγοράζουν τὰ ζῶα.

Ἄδικα ὁ καημένος ὁ Ἰωσήφ ἐκλαιγε καὶ παρακαλοῦσε τ' ἀδελφία του νὰ τὸν λυπηθοῦν.

Ὅταν οἱ ἔμποροι ἀπομακρύνθηκαν, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔσφαξαν ἓνα κατσικάκι, κι ἄλειψαν μὲ τὸ αἷμα του τὸ φόρεμα τοῦ Ἰωσήφ, ἀφοῦ πρωτύτερα τὸ καταξέσχισαν. Τὸ βράδν πὺρ γύρισαν στὸ σπίτι, λυπημένοι τάχα, ἔδειξαν τὸ ξεσχισμένο καὶ καταματωμένο ἱμάτιο στὸν πατέρα τους, λέγοντας :

— Αὐτὸ τὸ φόρεμα τὸ βρήκαμε σὲ μιὰ ἐρημιά. Δὲν εἶναι τοῦ Ἰωσήφ; Κάποιο ἄγριο θηρίο φαίνεται θὰ τὸν κατασπάρραξε! . . .

Ὁ Ἰακώβ γνώρισε τὸ φόρεμα τοῦ ἀγαπημένου παιδιοῦ του, κι ἄρχισε νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα γιὰ τὸ τραγικὸ τέλος του. Ἀπὸ κείνη τῇ στιγμῇ, τὰ μάτια του δὲ στέγνωσαν οὔτε μιὰ μέρα.

Σ Τ Η Ν Α Ἴ γ υ π τ ο

Οἱ Ἰσραηλίτες οἱ ἔμποροι ἔφεραν τὸν Ἰωσήφ σὲ μιὰ χώρα μακρινή, τὴν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ τὸν πούλησαν στὸν ἀρχιμάγειρα τοῦ παλατιοῦ, τὸν Πετεφρῆ. Ὁ Πετεφρῆς γρήγορα κατάλαβε τὴν ἀξία τοῦ Ἰωσήφ, καὶ τὸν ὄρισε γενικὸ οἰκονόμο καὶ διαχειριστὴ στὸ σπίτι του. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ὅλα πηγαιναν περίφημα στὸ σπίτι τοῦ ἀρχιμάγειρα. Τίποτα δὲν ἔλειπε, ὅλα ἦταν στὴν ὥρα τους, τακτικὰ καὶ ὠραῖα.

Ἡ γυναίκα ὅμως τοῦ Πετεφρῆ, ποὺ ἦταν σπάταλη καὶ κακή, ζήληψε τὴν ἐξυπνάδα, τὴν τιμιότητα καὶ τὸ νοικοκυρῖσιο μυαλὸ τοῦ Ἰωσήφ. Τὸν συκοφάντησε λαιπὸν στὸν ἄνδρα της, κι αὐτὸς τὴν πίστεψε καὶ ἔβαλε τὸν ἀθῶο Ἰωσήφ στὴ φυλακή.

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ, ὁ Ἰωσήφ γνωρίσθηκε γρήγορα μὲ τοὺς φυλακισμένους, ποὺ θαύμαζαν τὴν ἐξυπνάδα του καὶ ἔβλεπαν τὴν ἀθωότητά του.

Ἀνάμεσα στοὺς φυλακισμένους ἦταν κι ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ Φαραώ, κι ὁ ἀρχιτρίκλινός του, ποὺ τοὺς εἶχαν φυλακίσει καὶ τοὺς δυὸ γιὰ κλεψιῆς καὶ καταχρήσεις.

Ἐνα πρωί, αὐτοὶ οἱ δυὸ ξύπνησαν πολὺ ταραγμένοι, γιατί εἶχαν ἰδῆ κάτι παράξενα ὄνειρα.

— Γιά νὰ τ' ἀκούσω τὰ ὄνειρά σας, τοὺς εἶπε τότε ὁ Ἰωσήφ. Ἰσως μπορέσω νὰ τὰ ἐξηγήσω.

— Ἐγὼ εἶδα, ἄρχισε πρῶτος ὁ ἀρχιτρίκλινος πὼς κρατοῦσα στὸ κεφάλι μου τρεῖς δίσκους μὲ γλυκά. Καὶ τὰ πουλιὰ κατέβαιναν ἀπὸ ψηλὰ κι ἔτρωγαν τὰ γλυκά μὲς ἀπὸ τοὺς δίσκους.

— Δυστυχισμένε, εἶπε τότε λυπημένος ὁ Ἰωσήφ, τὸ ὄνειρό σου εἶναι πολὺ ἄσχημο. Φανερώνει πὼς σὲ τρεῖς μέ-

ρες θὰ σὲ κρεμάσουν. Καὶ τὰ πουλιὰ θὰ κατεβαίνουν καὶ θὰ τρῶνε τὶς σάρκες σου.

— Ἐγώ, εἶπε κατόπιν ὁ ἀρχιοινοχόος, εἶδα πὼς κρατοῦσα στὰ χέρια μου τρία κλήματα φορτωμένα μὲ ὠραῖα ζουμερὰ σταφύλια. Τὰ ἔστιψα κι ἔβγαλα ἓνα γλυκὸ κρασί. Τὸ ἔδωσα ὑστερα τοῦ Φαραώ, κι αὐτὸς τὸ ἤπιε μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση.

— Τὸ δικό σου ὄνειρο, εἶπε γελαστὸς ὁ Ἰωσήφ, εἶναι ἐξαιρετικὰ εὐχάριστο. Σὲ τρεῖς μέρες θὰ σὲ βγάλουν ἀπὸ τὴ φυλακή, γιατί εἶσαι ἀθῶος καὶ θὰ ἀναλάβῃς πάλι τὴν πρώτη σου θέση στὸ παλάτι.

Πραγματικά, σὲ τρεῖς μέρες ἔγινε ὅ,τι εἶπε ὁ Ἰωσήφ. Τὸν ἀρχιμάγειρα τὸν κρέμασαν. Ὁ ἀρχιτρίκλινος ἔφυγε, ἀθῶος, ἀπὸ τὴ φυλακή.

— Σὲ παρακαλῶ, φίλε μου, τοῦ εἶπε ὁ Ἰωσήφ, τώρα πὺθὰ ξαναπᾶς πίσω στὸ παλάτι, μεσολάβησε καὶ γιὰ μένα στὸ Φαραώ. Πῆς του πὼς μὲ κρατοῦν ἄδικα ἐδῶ μέσα, γιατί εἶμαι ἀθῶος.

Μὰ ὁ ἀρχιτρίκλινος, μέσα στὴ χαρά του, μόλις βγῆκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ λησμόνησε τὸν καημένο τὸν Ἰωσήφ!

Τὰ Ὀνειρα τοῦ Φαραώ

Ἐνα πρωί, ὁ Φαραώ ξύπνησε ἀνήσυχος. Εἶδε στὸν ὕπνο του δυὸ παράξενα ὄνειρα. Ἀμέσως, φώναξε γύρω του ὄλους τοὺς σοφοὺς τοῦ τόπου, γιὰ νὰ τοῦ τὰ ἐξηγήσουν.

— Εἶδα, τοὺς εἶπε, πὼς ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ Νείλου ποταμοῦ βγῆκαν ἑπτὰ τετράπαχες κι ὠραῖες ἀγελάδες. Σὲ λίγο ὅμως, βγῆκαν ἀπὸ τὰ ἴδια νερὰ ἑπτὰ ἀδύνατες καὶ καχεκτικὲς ἀγελάδες πὺθὰ ἔφαγαν τὶς παχιές.

»Ξύπνησα τρομαγμένος, ἐξακολούθησε ὁ Φαραώ. Ὁρα

πολλή ἔμεινα ξάγρυπνος. Μὰ μόλις ἀποκοιμήθηκα, πάλι εἶδα δεύτερο ὄνειρο.

» Στὶς ὄχθες τοῦ Νείλου, φύτεωσαν ἑπτὰ ὄραϊα καὶ μεστωμένα στάχυα. Ὑστερα ὅμως, δίπλα τους, φύτεωσαν ἑπτὰ ἀδύνατα στάχυα καὶ χωρὶς καρπῶ. Καὶ πάλι τὰ ἀδύνατα ἔφαγαν τὰ μεστωμένα.

» Αὐτὰ τὰ ὄνειρα ἔχουν σημασία. Θέλω νὰ μοῦ τὰ ἐξηγήσετε!

Ἔτσι ἀπόμειναν νὰ στέκονται ἀμίλητοι καὶ μὲ ἀπορία, καὶ κοιτάζε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Κανένας δὲν ἤξερε νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ὄνειρα. Ὁ Φαραὼ τότε, ὀργισμένος, τοὺς ἔδωξε. Ἦταν πάρα πολὺ στενοχωρημένος. Ἐκεῖνη ὅμως τῆ στιγμῆ, ὁ ἀρχαιονοχὸς θυμῆθηκε τὸ φυλακισμένον Ἰωσήφ. Παρουσιάσθηκε λοιπὸν στὸν Φαραὼ καὶ τοῦ λέγει:

— Πολυχρονεμένε μας Βασιλέα! Ὅταν ἤμουν στὴ φυλακῆ, γνώρισα κάποιον σοφὸ νέο, ποῦ μοῦ ἐξήγησε ἓνα δικό μου ὄνειρο. Ὅ,τι μοῦ εἶπε, ἔτσι κι ἔγινε.

— Πῆς νὰ τὸν φέρουν μπροστά μου, πρόσταξε ὁ Φαραὼ.

Ἐφεραν τὸν Ἰωσήφ στὸ παλάτι, μπροστά στὸν βασιλέα. Ὁ Φαραὼ τοῦ διηγήθηκε τὰ δύο του ὄνειρα.

— Βασιλέα μου, τοῦ εἶπε ὁ Ἰωσήφ. Οἱ ἑπτὰ παχιῆς ἀγελάδες καὶ τὰ ἑπτὰ παχιὰ στάχυα φανερώνουν τὸ ἴδιο πράγμα. Σημαίνουν πὼς ἡ χώρα σας θὰ ἔχη, στὰ ἑπτὰ χρόνια ποῦ μᾶς ἔρχονται, μεγάλη καὶ πλούσια ἐσοδεῖα. Οἱ ἄνθρωποι δὲ θὰ ξέρουν ποῦ νὰ βάλουν τοὺς καρπούς των.

» Οἱ ἑπτὰ ἀδύνατες ἀγελάδες, πάλι, καὶ τὰ ἑπτὰ ἄκαρπα στάχυα φανερώνουν τὸ ἴδιο πράγμα. Ὑστερα δηλαδὴ ἀπὸ τὰ ἑπτὰ εὐτυχισμένα χρόνια, θὰ ἀκολουθήσουν ἑπτὰ δυστυχισμένα χρόνια. Ἡ γῆ δὲ θὰ παράγῃ καρπούς, πείνα καὶ δυστυχία θὰ πλακώσῃ σ' ὅλη τὴ χώρα. Ἀλλὰ ἐσὺ εἶσαι φρόνιμος ἄρχοντας καὶ ἀγαπᾷς τὸ λαό σου, γι' αὐτὸ σὲ συμβουλεύω νὰ κάμῃς τοῦτο:

» Στὰ ἑπτὰ πλούσια χρόνια, νὰ βάλῃς ἕναν ἔξυπνο καὶ τίμιο ἄνθρωπο νὰ συγκεντρώσῃ μέσα σὲ μεγάλες ἀποθήκες τὰ περισσεύματα ἀπὸ τοὺς καρπούς. Ἔτσι, ὅταν θὰ ἔλθουν τὰ δύστυχα χρόνια, ἡ χώρα σου δὲ θὰ πεινάσῃ, καὶ ὁ λαὸς θὰ εὐλογῇ τὸ ὄνομά σου.

Τότε, μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἀπὸ τὴ χαρὰ του, ὁ Φαραὼ σηκώθηκε καὶ ἀγκάλιασε τὸν Ἰωσήφ. Ἐβγαλε ἀπὸ τὸ χέρι του ἕνα ὀλόχρυσο δακτυλίδι καὶ τοῦ τὸ φόρεσε. Αὐτὸ ἦταν ἡ μεγαλύτερη τιμὴ πού μποροῦσε νὰ γίνῃ σ' ἕναν ἄνθρωπο ἀπὸ μέρος τοῦ βασιλέα. Πρόσταξε ἀμέσως νὰ ντύσουν τὸν Ἰωσήφ μὲ τὰ πιὸ λαμπρὰ βασιλικά φορέματα. Ἐξέψε τὸ χρυσὸ αὐτοκρατορικό του ἀμάξι. Ἀνέβηκε μαζὶ του σ' αὐτό, καί, μὲ μεγάλη πομπή, πέρασαν τοὺς πιὸ κεντρικοὺς δρόμους τῆς Πρωτεύουσας. Κήρυκες μὲ σάλπιγγες διαλαλοῦσαν πὼς ὁ Ἰωσήφ ὀρίζεται δεύτερος ἄρχοντας τῆς Αἰγύπτου, ἐνῶ χιλιάδες κόσμος ξεχύθηκε στοὺς δρόμους νὰ τὸν χαιρετήσῃ.

Δυστυχία στὴ Χαναὰν

Τὰ χρόνια ἤλθαν, ὅπως τὰ εἶπεν ὁ Ἰωσήφ. Στὰ ἑπτὰ πρῶτα χρόνια, τὰ χωράφια ἔδωσαν πλουσιότατους καρπούς. Ἡ χώρα ἦταν εὐτυχισμένη. Οἱ ἄνθρωποι ἦταν πλούσιοι, καὶ χαρὰ βασιλεύεε ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη στὴν ἄλλη. Σ' αὐτὰ τὰ χρόνια, ὁ Ἰωσήφ μάζεψε τὰ ἄφθονα περισσεύματα ἀπὸ τοὺς καρπούς, καὶ τὰ ἔκλεισε στὶς ἀποθήκες πὺρ ἐπίτηδες εἶχεν ἐτοιμάσει.

Καὶ ἀκολούθησαν κατόπι τὰ ἑπτὰ δυστυχισμένα χρόνια. Ἡ γῆ δὲν ἔδωσε καρπούς, πείνα καὶ δυστυχία ἀπλώθηκε σ' ὅλο τὸν κόσμο. Μόνον ἡ Αἴγυπτος ἔξακολουθοῦσε νὰ εἶναι εὐτυχισμένη χώρα. Γιατὶ ὁ Ἰωσήφ ἄνοιξε τὶς ἀποθήκες καὶ μοίραζε στὸ λαό του σιτάρι. Ὅλοι εὐλογοῦσαν τὸ ὄνο-

μά του, καὶ ὅλοι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ τὴ σοφία του καὶ τὴν προνοητικότητά του. Στὶς ἄλλες χῶρες ζήλευαν τὴν Αἴγυπτο.

Ἡ πείνα ἀπλώθηκε καὶ στὴ Χαναάν, καὶ ἡ δυστυχία πλάκωσε ἀπελπιστικὰ καὶ τὸ πλούσιο σπίτι τοῦ Ἰακώβ. Τὰ παιδιά του ἔμαθαν πὸς μόνον στὴν Αἴγυπτο μπορούσαν νὰ βροῦν σιτάρι.

Ξεκίνησαν λοιπὸν τὰ δέκα ἀδελφία μὲ πλούσια δῶρα καὶ πολλὰ χρήματα, καὶ ἦλθαν στὴ χώρα τοῦ Νείλου. Μόνον ὁ Βενιαμὴν εἶχε μείνει κοντὰ στὸν πατέρα του. Ὅταν ἔφθασαν, παρουσιάσθηκαν μπροστὰ στὸν Ἰωσήφ, καὶ ἀφοῦ τὸν προσκύνησαν, τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς πουλήσῃ λίγο σιτάρι. Δὲν τὸν γνώρισαν, καὶ οὔτε μπορούσαν ποτὲ νὰ φανταστοῦν ὅτι αὐτὸς ποὺ τώρα προσκυνοῦσαν, ὅπως ἀκριβῶς τοὺς τὸ εἶχε πῆ κάποτε, ἦταν ὁ ἀδελφός τους.

Ὁ Ἰωσήφ ὅμως γνώρισε ἀμέσως τὰ ἀδελφία του, ἀλλὰ δὲν τοὺς φανερώθηκε ποιὸς εἶναι. Ἦθελε πρῶτα νὰ δοκιμάσῃ ἂν εἶχαν μετανιώσει γιὰ τὸ κακὸ ποὺ τοῦ εἶχαν κάμει κάποτε.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεστε; τοὺς ρώτησε αὐστηρὰ.

— Ἀπὸ τὴ Χαναάν! ἀπάντησαν ἐκεῖνοι.

— Δὲ μοῦ φαίνεστε καλοὶ ἄνθρωποι. Δὲν πιστεύω νὰ ἦλθατε γιὰ σιτάρι στὴ χώρα μας. Μήπως ἦλθατε γιὰ κατασκοπεΐα;

— Ὁχι, Κύριε, ἄρχισαν νὰ διαμαρτύρωνται αὐτοί. Σὰς ὀρκιζόμαστε. Εἶμαστε καλοὶ ἄνθρωποι. Ἡμαστε δώδεκα ἀδελφία. Ὁ ἕνας ἔμεινε κοντὰ στὸν πατέρα μας.

— Κι ὁ ἄλλος; ρώτησεν ὁ Ἰωσήφ. Ποῦ εἶναι ὁ ἄλλος;

— Πέθανε!... εἶπαν ἐκεῖνοι καὶ χαμήλωσαν τὰ μάτια.

— Ψέματα λέτε! εἶπε ὁ Ἰωσήφ. Βάλτε τοὺς ὄλους φυλακή!

Μόνος του πῆγε ὁ Ἰωσήφ καὶ τοὺς ἔκλεισε στὴ φυλακή.

Τότε, καθώς ή βαριά πόρτα ἔκλεινε, τοὺς ἄκουσε πού ἔλεγαν μεταξύ τους.

— Καλὰ νὰ πάθουμε. Ὁ Θεὸς μᾶς τιμωρεῖ γιὰ τὸ μεγάλο κακὸ πού κάναμε κάποτε στὸν ἀδελφό μας!

Ὁ Ἰωσήφ σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια τῶν ἀδελφῶν του συγκινήθηκε πολὺ. Πῆγε στὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματά του, κι ἔκλαψε μόνος του ὦρα πολλή.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Ἰωσήφ πρόσταξε καὶ τοὺς ἔβγαλαν ἀπὸ τὴ φυλακή.

— Θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ φύγετε γιὰ τὴν πατρίδα σας, τοὺς εἶπε. Θὰ πᾶτε νὰ φέρετε καὶ τὸν ἄλλο σας ἀδελφό, γιὰ νὰ σᾶς πιστέψω. Ἐδῶ θὰ μείνη μόνον ὁ Συμεών.

Τοὺς ἔδωκε σιτάρι ὅσο τοῦ ζήτησαν, καὶ πρόσταξε τοὺς δούλους του νὰ μὴν κρατήσουν τὰ χρήματα, ἀλλὰ νὰ τοὺς τὰ βάλουν κρυφὰ στὰ σακιά.

Ὅταν ἔφθασαν πίσω στὴν πατρίδα τους, διηγήθηκαν στὸν πατέρα τους ὅλα ὅσα εἶχαν συμβῆ.

— Ἀλίμονο σὲ μένα τὸ δύστυχο πατέρα! εἶπε θρηνώντας ὁ Ἰακώβ. Ἔχασα τὸν Ἰωσήφ. Ἔχασα τὸν Συμεών, καὶ τώρα μοῦ ζητοῦν καὶ τὸν Βενιαμίν. Δὲ θὰ τὸν στείλω, ὄχι!...

Μὰ τὸ σιτάρι φαγώθηκε, κι ἡ πείνα ἄρχισε νὰ προβάλλῃ ἀπειλητικὴ καὶ πάλι στὸ σπίτι του. Τί νὰ κάνῃ ὁ πατέρας; Ἀναγκάσθηκε νὰ στείλῃ καὶ πάλι τὰ παιδιά του μαζί μὲ τὸν Βενιαμίν, γιὰτὶ χωρὶς αὐτὸν δὲ δέχονταν νὰ ξαναπᾶνε τὰ ἀδέλφια στὴν Αἴγυπτο. Ὁ Ἰακώβ ἔστειλε πλοῦσια δῶρα στὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου, ἐλπίζοντας νὰ τὸν καλοπιᾶσῃ καὶ νὰ στείλῃ πίσω ὅλα τὰ παιδιά του.

Μὲ πόση συγκίνηση ὁ Ἰωσήφ δέχθηκε τὰ δῶρα τοῦ πατέρα! Τὰ ἀγκάλιαζε, τὰ φιλοῦσε κρυφά, σὰ νὰ εἶχε μυστικά του τὸν ἴδιο τὸν πατέρα του! Χάρηκε ἐπίσης ὅταν εἶδε

τὸν Βενιαμίν, γιατί πάντοτε τὸν ἀγαποῦσε περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Ἰωσήφ ἔδωσε ἐντολὴ νὰ ἐτοιμάσουν ἓνα μεγαλοπρεπέστατο τραπέζι, καὶ προσκάλεσε τοὺς ἀδελφούς του. Τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν κατὰ τὴ σειρὰ τῆς ἡλικίας τους, καὶ αὐτοὶ ἀποροῦσαν, πῶς ἐκεῖνος ὁ μέγας ἄρχοντας ἤξερε πόσων χρονῶν ἦταν ὁ καθένας. Ἀλλὰ ἀκόμα πιὸ πολὺ ἀπόρησαν, ὅταν εἶδαν τὸν ἴδιο τὸν Ἰωσήφ νὰ κάθεται καὶ νὰ τρώγῃ μαζί τους σὰ νὰ ἦταν παλιός τους φίλος.

Ξαναγέμισαν καὶ πάλι τὴν ἄλλη μέρα οἱ δοῦλοι τοῦ παλατιοῦ τὰ σακιὰ τῶν ἀδελφῶν μὲ σιτάρι. Ὁ Ἰωσήφ τότε πρόσταξε κρυφά, νὰ βάλουν μέσα στὸ σακὶ τοῦ Βενιαμίν τὸ ἀσημένιο του ποτήρι.

Οἱ ἔνδεκα ἀδελφοὶ ξεκίνησαν. Μὰ δὲν εἶχαν προφθάσει νὰ ξεμακρύνουν ἀπὸ τὴν πόλη, ὅταν οἱ δοῦλοι τοῦ παλατιοῦ τοὺς ἔφθασαν, τρέχοντας, καὶ φωνάζοντάς τους νὰ σταματήσουν. Σταμάτησαν. Τοὺς πρόσταξαν νὰ ξεφορτώσουν ὅλοι τὶς καμήλες τους.

— Κλέψατε τὸ ἀσημένιο ποτήρι τοῦ ἄρχοντά μας. Θὰ ψάξουμε νὰ ἰδοῦμε ποῖος τὸ ἔκλεψε.

— Ἐμεῖς; εἶπαν γεμάτοι ἀπορία καὶ οἱ ἔνδεκα. Ψάξτε ὅσο θέλετε! Καὶ σ' ὅποιον βρῆτε αὐτὸ τὸ ἀσημένιο ποτήρι, νὰ τὸν σκοτώσετε, καὶ ὅλους ἐμᾶς νὰ μᾶς πάρετε δούλους τοῦ εὐγενικοῦ σας ἄρχοντα!

Τὸ ποτήρι ὅμως βρέθηκε στὸ σακὶ τοῦ Βενιαμίν! Ὁλοι τοὺς τότε ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό! Πῶς ἔγινε αὐτό; Ἀδύνατο νὰ τὸ ἔκλεψε ὁ ἀγαθὸς Βενιαμίν!

Τοὺς ἔφεραν ὅλους πίσω στὸ παλάτι. Μόλις ὁ Ἰωσήφ παρουσιάσθηκε μπροστά τους, ἔπесαν καὶ οἱ ἔνδεκα στὰ πόδια του καί, κλαίγοντας γοερά, παρακαλοῦσαν:

— Μὴν κάμῃς κακὸ στὸ μικρὸ μας τὸν ἀδελφό, καλέ μας Ἄρχοντα! Κράτησε ὅλους ἐμᾶς καὶ ἄφησε τὸν Βενια-

μὴν ἐλεύθερο. Λυπήσου τὸ γερο-πατέρα μας. Θὰ πεθάνῃ ἂν τὸν χάση...

Τότε πιά ὁ Ἰωσήφ δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῆ περισσό-
τερο, ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Μὲ φωνὴ τρεμάμενη καὶ μὲ τὰ
μάτια βουρκωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα τοὺς εἶπε:

— Σηκωθῆτε πάνω! Κοιτάξτε με καλά! Δὲ μὲ γνωρίζετε λοιπὸν ἀκόμα; Εἶμαι ὁ ἀδελφός σας, ὁ Ἰωσήφ. Ὁ Θεὸς τὸ θέλησε νὰ ἀνεβῶ τόσο ψηλά, παρ' ὅλο τὸ μεγάλο κακὸ ποὺ θελήσατε κάποτε νὰ μοῦ κάμετε. Ἐγὼ ὅμως σᾶς συγχωρῶ! Τὰ ξεχνάω ὅλα... Ἀδέλφια μου, ἀγαπημένα μου ἀδέλφια... ἔλατε ὅλοι κοντά μου.

Τὰ δώδεκα ἀδέλφια ἔγιναν μιὰ ἀγκαλιὰ ποὺ ἔκλαιγε ἀπὸ χαρὰ, ἀπὸ μετάνοια καὶ συγκίνηση.

— Πηγαίνετε, τοὺς εἶπε στὸ τέλος ὁ Ἰωσήφ, στὴ Χαναάν. Ἐτοιμασθῆτε ὅλοι μὲ τις οἰκογένειές σας. Πάρτε τὸν πατέρα μας κι ἔλατε νὰ κατοικήσουμε σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν πλούσια χώρα.

Ὁ Ἰακώβ στὴν Αἴγυπτο

Ὁ Ἰακώβ δὲν μπορούσε νὰ πιστέψῃ στὰ τόσα ἀξιο-
θαύμαστα πράγματα ποὺ ἄκουσε ἀπὸ τοὺς γιούς του. Ἦ-
ταν ποτὲ δυνατὸν νὰ ζῆ ὁ ἀγαπημένος του ὁ Ἰωσήφ;

— Ναί, πατέρα, τὸν διαβεβαίωσαν ἄλλη μιὰ φορὰ τὰ
παιδιά του. Ὁ Ἰωσήφ ζῆ. Ποτὲ δὲν εἶχε πεθάνει. Ἐμεῖς
τὸν πουλήσαμε, ἀπὸ τὴ ζήλια μας...

Ὁ Ἰακώβ τότε πῆρε τὰ παιδιά του καὶ ξεκίνησε γιὰ
τὴν Αἴγυπτο, ὅπου ὅλος λαχτάρα, τὸν περίμενε ὁ Ἰωσήφ!
Ὅταν πιά ἔμαθε ὁ Ἰωσήφ πὼς τὸ καραβάνι τῶν δικῶν
του πλησιάζει, ἔτρεξε νὰ τοὺς προϋπαντήσῃ. Ὁ γερο-Ἰα-
κώβ, βλέποντας τὸ παιδί του, ποὺ τόσα χρόνια τὸ θεωροῦ-
σε πεθαμένο, ἔπεσε κλαίγοντας ἀπὸ χαρὰ στὴν ἀγκαλιὰ του.

Τότε ὁ Ἰωσήφ, τοὺς πῆρε ὅλους καὶ τοὺς παρουσίασε στὸν Φαραώ. Κι αὐτός, ἀφοῦ χαιρέτησε μὲ ἐγκαρδιότητα τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἄρχοντα Ἰωσήφ, τοὺς παραχώρησε σπίντια καὶ πλούσιες ἐκτάσεις γιὰ νὰ βόσκουν τὰ κοπάδια τους. Ἀπὸ τότε ἔζησαν ὅλοι τους εὐτυχισμένοι.

Εὐτυχισμένος ἔζησε κι ὁ Ἰακώβ, καὶ πέθανε 147 χρόνων. Τελευταία του ἐπιθυμία ἦταν νὰ τὸν θάψουν στὴ Χαγαάν, κοντὰ στοὺς τάφους τῶν πατέρων του, τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰσαάκ.

Γ Ε Ε Ο Δ Ο Σ

Ἡ ἱστορία ἐνός Μεγάλου Προφήτη

Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Μωυσῆ

Οἱ ἀπόγονοι τῶν δώδεκα παιδιῶν τοῦ Ἰακώβ ὀνομάσθησαν Ἰσραηλίτες. Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, οἱ Ἰσραηλίτες πλήθυναν καταπληκτικά, καὶ σὲ λίγους αἰῶνες εἶχαν γί-
νει ἓνας μέγας λαὸς κοντὰ στὸ λαὸ τῆς Αἰγύπτου.

Ἄλλὰ οἱ Αἰγύπτιοι, τώρα, κάθε ἄλλο παρὰ ἀγαποῦσαν τοὺς Ἰσραηλίτες. Ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια, ὁ Φαραὼ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς εἶχαν κηρύξει ἐξοντωτικὸ πόλεμο. Τὰ παλιὰ καλὰ χρόνια μὲ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸν παλαιὸ Φαραὼ ποὺ ἦταν φίλος καὶ προστάτης τους, πέρασαν.

Οἱ κατοπινοὶ Φαραὼ ἔβλεπαν τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ νὰ πληθύνεται, καὶ ἄρχισαν νὰ φοβοῦνται πὼς μπορούσε νὰ ἔλθῃ μέρα ποὺ οἱ Ἰσραηλίτες θὰ κατακτοῦσαν τὴν Αἴγυπτο.

Τώρα, οἱ Αἰγύπτιοι εἶχαν πιάσει τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ τοὺς εἶχαν κάμει ὅλους δούλους. Τοὺς ἔβαλαν νὰ ἐργάζωνται στὶς πιὸ σκληρὲς δουλειὲς καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὶς πιὸ βασανιστικὲς ἀγγαρεῖες.

Ζοῦσαν μιὰ ζωὴ πολὺ ἄθλια. Καὶ ὅμως, διαρκῶς περισσότεροι γίνονταν. Ὁ Φαραὼ, τότε, γιὰ νὰ τοὺς ξεκάμῃ, ἔβγαλε μιὰ πολὺ σκληρὴ καὶ ἀπάνθρωπη διαταγὴ:

— Τί ὄμορφο ἀγοράκι, φώναξε μὲ χαρὰ . . . (Σελ. 33)

Ἐποια Ἰσραηλίτισσα γεννοῦσε ἀρσενικὸ παιδί, θὰ τῆς τὸ ἔπαιρναν καὶ θὰ τὸ ἔριχναν στὸ Νεῖλο ποταμό, γιὰ νὰ πνιγῇ. Ἐτσι, ὁ Φαραὼ λογάριαζε πῶς, ὕστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια, οἱ Ἰσραηλίτες θὰ ἔσβηναν σιγὰ - σιγὰ!

Μιά μέρα, μιὰ Ἰσραηλίτισσα γέννησε ἕνα ἀγοράκι. Ἦταν ὅμως τόσο χαριτωμένο, πού στάθηκε ἀδύνατο νὰ

τὸ παραδώσει καὶ νὰ τὸ πνίξουν. Τὸ ἔκρυψε λοιπὸν καὶ ἐπὶ τρεῖς μῆνες τὸ ἀνάθρεψε μὲ χίλιους φόβους. Μὰ αὐτὸ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ κρατήσῃ πολὺ, γιατί ὁ κίνδυνος ἦταν μεγάλος. Ἄν τὴν ἀνακάλυπταν, θὰ τὴν καταδίκασαν σὲ θάνατο, καθὼς καὶ ὅλη της τὴν οἰκογένεια.

Κάποιο πρωΐ, ἀπελπισμένη, ἐτοίμασε ἓνα ὠραῖο κασελάκι, τὸ ἄλειψε μὲ πίσσα καὶ ἔβαλε ἐκεῖ μέσα μὲ προσοχὴ τὸ νήπιο. Ὑστερα τὸ ἔκλεισε, καὶ δίνοντάς το στὴ μικρὴ της κόρη, τῆς παράγγειλε νὰ πᾶη νὰ τὸ ἀφήσῃ σιγὰ - σιγὰ καὶ ἀπαλὰ στὶς ὄχθες τοῦ Νείλου ποταμοῦ. Ἄλλὰ νὰ μὴ φύγῃ ἀπὸ κεῖ. Νὰ μείνῃ κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὰ καλάμια καὶ νὰ περιμένῃ νὰ ἰδῇ τί θὰ γίνῃ. Ἡ μικρὴ ἔκανε ὅπως τῆς παράγγειλε ἡ μητέρα της. Ἄφησε, δηλαδή, τὸ κασελάκι κοντὰ στὸ νερό, καὶ περίμενε κρυμμένη πίσω ἀπ' τὰ καλάμια νὰ ἰδῇ τί θὰ συμβῇ.

Σὲ λίγο, ἓνα βασιλικὸ ἀμάξι σταμάτησε ἐκεῖ κοντά, καὶ μιὰ ὠραία κοπέλα μαζί μὲ πολλὰς φίλες καὶ δοῦλες κατέβηκε. Ἦταν ἡ βασιλοπούλα, ποὺ ἐρχόταν τακτικὰ σ' αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ Νείλου καὶ ἔκανε τὸ λουτρό της.

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν οἱ κοπέλες εἶδαν τὸ κασελάκι. Ἡ βασιλοπούλα ἔτρεξε ἀμέσως καὶ τὸ πῆρε στὰ χέρια της. Τὸ ἄνοιξε. Δυὸ μικρὰ ματάκια τὴν κοίταζαν καὶ ἓνα χαριτωμένο προσωπάκι τῆς χαμογελοῦσε.

— Τί ὄμορφο ἀγοράκι! φώναξε μὲ χαρὰ. Θὰ τὸ πάρουμε στὸ παλάτι, καὶ ἐκεῖ θὰ τὸ μεγαλώσω καὶ θὰ τὸ φροντίσω μόνη μου...

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ, παρουσιάσθηκε μπροστά της ἡ μικρὴ τοῦ ἀδελφοῦλα.

— Κι ἂν θέλετε καὶ καμιά γυναίκα νὰ τὸ θηλάξῃ, ξέρω ἐγὼ μιὰ πολὺ καλὴ καὶ γερὴ νὰ σᾶς συστήσω, βασιλοπούλα μου! τῆς εἶπε.

— Πολύ καλά! Πές της νά περάση ἀπὸ τὸ παλάτι νὰ μὲ ζητήση, ἀποκριθῆκε ἡ βασιλοπούλα.

Ἡ μικρὴ, χαρούμενη, ἔτρεξε στὸ σπίτι καὶ διηγῆθηκε στὴ μητέρα της ὅλα ὅσα εἶχαν συμβῆ. Ἔτσι, τὸ μωρό, ὄχι μόνο σώθηκε καὶ μάλιστα μὲ μιὰ τόσο καλὴ τύχη, ἀλλὰ θὰ μεγάλωνε καὶ μὲ τὸ γάλα τῆς ἴδιας του τῆς μάνας, χωρὶς ποτὲ κανέναν νὰ μάθη τὴν ἀλήθεια.

Ἡ βασιλοπούλα ἔδωσε στὸ παιδί τὸ ὄνομα Μωυσῆς, πὺ σημαίνει « ἄνθρωπος πὺ γλίτωσε ἀπ' τὸ νερό ». Στὸ παλάτι, ὁ Μωυσῆς μεγάλωσε καὶ μορφώθηκε, ὅπως καὶ τὰ ἀρχοντόπουλα τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Μωυσῆς φεύγει ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο

Ὅταν ὁ Μωυσῆς μεγάλωσε, ἔμαθε τὴν καταγωγή του. Ἀπὸ τότε, τὰ βάσανα πὺ περνοῦσαν οἱ ὁμοεθνεῖς του τὰ ἔβλεπε μὲ βαριὰ καρδιά καὶ μὲ μεγάλον πόνο ψυχῆς.

Μιὰ μέρα, εἶδε στὸ δρόμο ἓναν Αἰγύπτιο νὰ δέρνη σκληρὰ καὶ χωρὶς ἀφορμὴ ἓναν Ἰσραηλίτη. Τότε ἡ συνείδησή του ἐπαναστάτησε. Πλησίασε, καὶ πρόσταξε τὸν Αἰγύπτιο νὰ πάψη ἀμέσως τὸ βασανιστήριο. Αὐτὸς ὅμως ὄχι μόνο δὲν ἄκουσε, ἀλλ' ὄρμησε νὰ κτυπήσῃ καὶ τὸν ἴδιο. Τότε ὁ Μωυσῆς ἀναγκάσθηκε νὰ τὸν σκοτώσῃ. Τὸ πρᾶγμα μαθεύτηκε σ' ὅλη τὴν πόλη, καὶ ὁ Μωυσῆς δὲν μποροῦσε πιά νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Ἐφυγε λοιπὸν καὶ ἤλθε σὲ μιὰ ἄλλη χώρα, τὴ Μαδιάμ, καὶ γιὰ νὰ ζήσῃ, ἀναγκάσθηκε νὰ γίνῃ βοσκὸς κάποιου ἱερέα πὺ τὸν ἔλεγαν Ἰσθὸρ.

Ὁ Ἰσθὸρ ἀγάπησε πολὺ τὸν Μωυσῆ, καὶ τοῦ ἔδωκε γυναίκα του τὴν κόρη του τὴ Σελφώρα.

Ἐνα μεσημέρι, καθὼς ὁ Μωυσῆς ἔβοσκε τὰ πρόβατά του στὴν ἐξοχὴ, εἶδε ἀπέναντί του μιὰ βᾶτο νὰ εἶναι ζωσμένη ἀπὸ φλόγες, χωρὶς ὅμως νὰ καίγεται! Καὶ καθὼς

τὴν παρατηροῦσεν μὲ θαυμασμό, ἄκουσε μιὰ φωνὴ νὰ τοῦ λέγη.

— Μωυσῆ! εἶμαι ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου: τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ. Εἶδα τὰ βάσανα ποὺ ὑποφέρει ὁ λαὸς μου. Ἐσὺ, μὲ τὴ βοήθειά μου, θὰ ἐλευθερώσῃς τοὺς ἀδελφούς σου ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ τῆς Αἰγύπτου. Πήγαινε καὶ πρὸς τοῦ Φαραὼ ν' ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτες νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Θὰ τοὺς ὀδηγήσῃς στὴ Χαναάν.

— Θὰ μπορέσω τάχα ἐγὼ ποὺ εἶμαι βραδύγλωσσος; εἶπε διστακτικὰ ὁ Μωυσῆς.

— Πάρε μαζί σου καὶ τὸν ἀδελφὸ σου τὸν Ἀαρών, νὰ σὲ βοηθήσῃ!

Ὁ Μωυσῆς στὸν Φαραὼ

Οἱ Δέκα Πληγές

Ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἀαρών παρουσιάσθηκαν στὸν Φαραὼ. Τοῦ μίλησαν μὲ θάρρος, καὶ τὸν παρακάλεσαν ν' ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτες νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο.

— Εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ! εἶπε ὁ Μωυσῆς.

— Τίνος Θεοῦ; ἀπάντησε εἰρωνικὰ ὁ Φαραὼ καὶ ἔδιωξε τοὺς δυὸ ἄνδρες ἀπὸ τὸ παλάτι.

Ὁ Μωυσῆς δὲν ἀπελπίσθηκε. Εἰδὸποίησε γιὰ δεύτερη φορὰ τὸν Φαραὼ μὲ τὸν Ἀαρών, πὼς ἂν δὲν ὑπακούσῃ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, θὰ τιμωρηθῇ σκληρά.

Ἄλλὰ καὶ πάλι ὁ Φαραὼ ἀπάντησε μὲ περιφρόνηση.

Τότε ὁ Θεὸς ἔστειλε δέκα φοβερὲς τιμωρίες στοὺς Αἰγυπτίους, ποὺ ἔμειναν γνωστὲς μὲ τὸ ὄνομα, οἱ δέκα πληγές τοῦ Φαραὼ.

Ἀπ' αὐτές, ἡ πιὸ τρομερὴ ἦταν αὐτὴ ποὺ, σὲ μιὰ νύ-

κτα, ένας ἄγγελος ἔσφαξε μὲ τὸ πύρινο σπαθί του ὅλα τὰ ἀρσενικά παιδιὰ τῶν Αἰγυπτίων.

Τότε, ὅταν ὁ Φαραὼ εἶδε αὐτὰ τὰ σημεῖα φοβήθηκε. Τρομαγμένος, φωνάζει τὸν Μωυσῆ καὶ τοῦ λέγει νὰ πάρη τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ νὰ φύγη ἀμέσως ἀπὸ τὴ χώρα του.

Οἱ Ἰσραηλίτες ἦταν ἔτοιμοι, ὅπως τοὺς εἶχε διατάξει ἀπὸ πρὶν ὁ Μωυσῆς. Εἶχαν σφάξει ἀπὸ ἕνα ἀρνὶ ὁ καθένας, κι εἶχαν ζυμώσει καὶ ψήσει ψωμιὰ χωρὶς προζύμι, τὰ ἄζυμα.

Ἔτσι, μόλις δόθηκε ἡ ἄδεια, ὅλοι ἦταν ἔτοιμοι καὶ ξεκίνησαν.

Στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα

Δὲν εἶχαν περάσει πολλὲς μέρες, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ οἱ Ἰσραηλίτες ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ ὁ Φαραὼ εἶχε κι ὅλας μετανιώσει, ποὺ τοὺς ἄφησε κι ἔφυγαν.

Μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ποὺ ἔριξε, κατάλαβε πόσο ἀπαραίτητοι ἦσαν γιὰ τὴ χώρα του. Τώρα ποὺ ἔφυγαν αὐτοὶ οἱ δοῦλοι ποὺ ἦσαν τόσες χιλιάδες, ποιὸς θὰ ἔκανε τὰ ἔργα τὰ βαριά, τίς ἀγγαρεῖες, ποιὸς θὰ καλλιεργοῦσε τὰ χωράφια καὶ τόσα ἄλλα;

Οἱ Ἰσραηλίτες λοιπὸν ἔπρεπε νὰ γυρίσουν. Ὁ Φαραὼ ἔστειλε τὸ στρατό του νὰ τοὺς κυνηγήσῃ καὶ νὰ τοὺς φέρῃ καὶ πάλι πίσω.

Οἱ ἑξακόσιες χιλιάδες Ἰσραηλίτες, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ, εἶχαν πιά περάσει τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτου καὶ εἶχαν φθάσει κοντὰ στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, ὅταν ὁ στρατὸς τοῦ Φαραὼ φάνηκε ἀπὸ μακριὰ νὰ βαδίζει ἐναντίον τους.

Ὁ κίνδυνος ἦταν μεγάλος. Ὁ Μωυσῆς τότε παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Κι ὁ Θεὸς τὸν πρόσταξε νὰ χτυπήσῃ μὲ τὸ ραβδί τὰ νερὰ τῆς θάλασσας.

Μεμιάς, με τὸ χτύπημα, ἡ θάλασσα σχίσθηκε στὰ δύο!

Μεμιάς, με τὸ χτύπημα, ἡ θάλασσα σχίσθηκε στὰ δύο!
 Τὰ νερὰ παραμέρισαν δεξιὰ κι ἀριστερά, κι ἄνοιξε ἕνας
 πλατὺς στεγνὸς διάδρομος. Οἱ Ἰσραηλίτες πέρασαν ὅλοι ἀπὸ
 κεῖ μέσα, χωρὶς νὰ βραχοῦν οὔτε τὰ πόδια τους!...

Ὁ αἰγυπτιακὸς στρατὸς ὄρμησε κι αὐτὸς νὰ περάσῃ.
 Ἀλλὰ ὁ Μωυσῆς γύρισε πίσω, κτύπησε ἄλλη μιὰ φορὰ μὲ

τὸ ραβδί του, καὶ τὰ νερὰ ξανάσμιξαν. Ὁλος ὁ στρατὸς τοῦ Φαραὼ πνίγηκε. Οἱ Ἰσραηλίτες εἶχαν γλιτώσει γιὰ πάντα τὴ σκλαβιά. Ἀπὸ τότε, αὐτὴ τὴν ἡμέρα ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο κι ἐλευθερώθηκαν ἀπὸ τοῦ Φαραὼ τὴ σκλαβιά οἱ Ἰσραηλίτες τὴν ἔχουν ὡς τὴ μεγαλύτερή τους γιορτή. Εἶναι τὸ Ἑβραϊκὸ Πάσχα.

Στὴν ἔρημο

Πέρα ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα ἀπλωνόταν μιὰ μεγάλη ἔρημος. Οἱ Ἰσραηλίτες ἔπρεπε νὰ τὴν περάσουν γιὰ νὰ φθάσουν στὴ γῆ τῶν πατέρων τους.

Ἡ πορεία στὴν καυτὴ ἄμμο ἦταν σκληρή, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἦταν πάντα μαζί τους καὶ τοὺς βοηθοῦσε. Τὴν ἡμέρα, ἓνα σύννεφο σκίαζε τὸ δρόμο τους, καὶ τὴ νύκτα, μιὰ πυρίνη στήλη φώτιζε τὴν πορεία τους.

Κάποτε ὁμως, ἐνῶ ἐξακολουθοῦσε τὸ κουραστικὸ ταξίδι τῆς ἐρήμου, οἱ τροφές τους ἐτελείωσαν. Οἱ Ἰσραηλίτες ἄρχισαν νὰ γογγύζουν καὶ νὰ φωνάζουν τοῦ Μωυσῆ:

— Τί μᾶς ἔφερες λοιπὸν ἐδῶ; Γιὰ νὰ πεθάνουμε μὲ τόσο σκληρὸ θάνατο; Ἄν ἦταν ἔτσι, δὲ μᾶς ἄφηνες στὴν Αἴγυπτο;

Δύσκολες ὥρες γιὰ ἓναν ἀρχηγό. Ἄλλὰ ὁ Μωυσῆς, ποὺ ἤξερε ὅτι ἐκτελεῖ τὶς ἐντολές τοῦ Κυρίου καὶ εἶχε πίστη σ' Αὐτόν, δὲν ἀπελπίζοταν. Ἀπελπίζεται ποτὲ ὁποῖος ἔχει προστάτη τὸ Θεό;

Αὐτὸν καὶ πάλι παρακαλεῖ ὁ Μωυσῆς σ' αὐτὲς τὶς δύσκολες στιγμές. Κι ὁ Θεὸς τὸν ἀκούει.

Ἀτέλειωτο πλῆθος ἀπὸ ὀργύκια ἄρχισε νὰ πετᾷ γύρω ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτες. Κι αὐτοὶ τὰ ἐπιάναν μὲ μεγάλη εὐκολία καὶ τὰ ἔρωγαν μὲ τὸ μάνα. Τὸ μάνα ἦταν μιὰ ἔξαι-

ρετικά νόστιμη τροφή, σὰ μικρὰ ψωμάκια, πού ἔπεφταν, θεῖο δῶρο, ἀπὸ τὸν οὐρανό!

Καὶ ἄλλη μεγάλη δυσκολία παρουσιάσθηκε στὴν ἔρημο: Δὲν ὑπῆρχε νερό! Πάλι παράπονα, πάλι φωνές, πάλι γκρίνιες. Ἄλλὰ ὁ καλὸς Θεὸς ὁδήγησε τὸν Μωυσῆ σ' ἕνα βράχο. Ἐκεῖ, τοῦ εἶπε καὶ κτύπησε μὲ τὸ ραβδί του, καί, μεμιᾶς, ἄφθονο νερὸ ἄρχισε νὰ ἀναβρούζη. Ἔτσι, κάθε ἐμπόδιο, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὸ ὑπερνικοῦσαν, καὶ οἱ Ἰσραηλίτες προχωροῦσαν διαρκῶς, κι ὄλο πλησίαζαν στὴ Χανάαν.

Στὸ ὄρος Σινὰ

Τρεῖς μῆνες εἶχαν περάσει ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Εἶχαν φθάσει στὸ ὄρος Σινὰ. Ὁ Μωυσῆς τότε ἀνέβηκε στὴν κορυφή του γιὰ νὰ προσευχηθῆ. Ἐκεῖ τοῦ φανερώθηκεν ὁ Θεός. Τοῦ εἶπε πὼς, ἂν οἱ Ἰσραηλίτες μείνουν πιστοὶ σ' Αὐτόν, θὰ τοὺς ὁδηγήσῃ πολὺ σύντομα στὴ χώρα πού τοὺς ὑποσχέθηκε, στὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Τοῦ εἶπε ἐπίσης πὼς πρέπει νὰ ἐτοιμασθοῦν γιὰ νὰ δεχθοῦν τὶς ἐντολές Του.

Ὁ Μωυσῆς κατέβηκε ἀπὸ τὸ ὄρος Σινὰ καὶ μίλησε στὸ λαό του, ἐξηγώντας τους ὅλα ὅσα τοῦ εἶχε πῆ ὁ Θεός.

Νήστεψαν τότε ὅλοι τρεῖς μέρες. Ὑστερα ἔκαναν ὅλοι λουτρό, γιὰ νὰ εἶναι ἀγνοὶ καὶ καθαροί, ἐτοιμοὶ νὰ δεχθοῦν τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Μωυσῆς, τότε τοὺς ὁδήγησε στὴν πίσω πλευρὰ τοῦ ὄρους Σινὰ. Ἐκεῖ, τοὺς ἄφησε νὰ περιμένουν κι αὐτὸς ἀνέβηκε στὴν κορυφή τοῦ βουνοῦ. Ἐνα παχὺ σύννεφο σκέπασε τότε τὸ μέρος ὅπου στάθηκε. Ἀστραπές, βροντές, ἄνεμοι δυνατοί, κερανοὶ ἔζωναν ὄλο τὸ βουνό! Ἦταν φο-

βερὲς καὶ τρομερὲς ἐκεῖνες οἱ στιγμές. Οἱ Ἰσραηλίτες, περίτρομοι, παρακολουθοῦσαν.

Τὴν τρίτη μέρα, ὁ Μωυσῆς κατέβηκε. Κρατοῦσε στὰ χέρια του δυὸ μεγάλες πέτρινες πλάκες κι ἐκεῖ πάνω ἦταν γραμμένες οἱ Δέκα Ἐντολές, ὅπως τοῦ τις εἶχε δώσει ὁ Θεός.

Μέσα σὲ μιὰ μεγάλη σιωπή, ὅπου ὅλος αὐτὸς ὁ λαός, γονατισμένος μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια, ἄκουε, ὁ Μωυσῆς ἀργά, ἐπίσημα, διάβασε μιὰ - μιὰ τις θεῖες ἐντολές.

— Αὐτὸς ὁ δεκάλογος, τοὺς εἶπε τελειώνοντας, θὰ εἶναι ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς ὁ μόνος ὁδηγὸς καὶ νόμος στὴ ζωὴ σας. Ἄν τὸν ἀκολουθήσετε πιστά, θὰ γίνετε ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Δέκα Ἐντολές

(Δεκάλογος)

1. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεός σου, πού σ' ἐλευθέρωσα ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ τῆς Αἰγύπτου. Δὲν πρέπει νὰ λατρεύῃς ἄλλο Θεὸ ἐκτὸς ἀπὸ μένα.

2. Νὰ μὴ λατρεύῃς τὰ εἰδῶλα. Νὰ μὴν κατασκευάζῃς καὶ νὰ μὴ λατρεύῃς ὁμοιώματα πού νὰ παριστάνουν πράγματα πού ὑπάρχουν στὸν οὐρανό, στὴ γῆ ἢ κάτω ἀπὸ τὴ γῆ.

3. Νὰ μὴν ὀρκίζεσαι στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ χωρὶς λόγο.

4. Ἐξι μέρες νὰ ἐργάζεσαι καὶ νὰ κάνῃς ὅλες τις δουλειές σου. Καὶ τὴν ἑβδόμη ἡμέρα, δηλαδή τὸ Σάββατο, νὰ τὸ ἀφιερώνῃς στὸν Κύριο καὶ Θεό σου.

5. Νὰ τιμᾷς καὶ νὰ σέβεσαι τοὺς γονεῖς σου. Μόνο τότε θὰ εἶσαι εὐτυχισμένος καὶ θὰ ζήσης πολλὰ χρόνια στὴ γῆ.

6. Νὰ μὴ σκοτώσης.

7. Νὰ μὴν προσβάλλῃς τὴν τιμὴ τοῦ ἄλλου.

8. Νὰ μὴν κλέβῃς.

9. Νὰ μὴ λῆς ποτὲ ψέματα.

10. Νὰ μὴν ἐπιθυμῇς ὅσα ἔχει ὁ πλησίον σου.

Αὐτὲς τὶς πλάκες μὲ τὶς δέκα ἐντολές, οἱ Ἰσραηλίτες τὶς θεωροῦσαν σὰν τὸ ἱερώτερό τους κειμήλιο. Τὶς ἔβαλαν μέσα σ' ἓνα κουτί καί, ὅπου κι ἂν πήγαιναν, τὶς εἶχαν μ' εὐλάβεια πάντα μαζί τους. Αὐτὸ τὸ ἱερὸ κουτί ὠνομάσθηκε Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης.

Περιπλανήσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν Θάνατος τοῦ Μωυσῆ

Ἐνα χρόνο ἔμειναν οἱ Ἰσραηλίτες γύρω ἀπὸ τὸ ὄρος Σινά. Τώρα βρίσκονταν κοντὰ στὴ Χαναάν. Ὁ Μωυσῆς ἔστειλε δυὸ ἀπεσταλμένους γιὰ νὰ κατασκοπεύσουν τὴ χώρα καὶ νὰ γυρίσουν νὰ τοῦ ποῦν τί εἶδαν καὶ τί ἄκουσαν.

Πῆγαν οἱ δυὸ Ἰσραηλίτες καί, σὲ λίγες μέρες, γύρισαν. Κρατοῦσαν ἓνα σταφύλι τόσο μεγάλο, ποῦ μὲ δυσκολία τὸ σήκωναν κι οἱ δυὸ μαζί. Δηγόνταν μὲ θαυμασμό τὶς ἐντυπώσεις τους, καὶ τὰ πλούτη τῆς γῆς ποῦ ἐπισκέφθηκαν.

— Ἀληθινά, ἔλεγαν, σ' ἐκείνη ἐκεῖ τὴ χώρα τρέχει μέλι καὶ γάλα. Πῶς θὰ μπορέσουμε ὅμως νὰ τὴν κατακτήσουμε; Ἐκεῖ πέρα κατοικοῦν δυνατοὶ καὶ ρωμαλέοι ἄνθρωποι, ποῦ ἀγαποῦν τὴν Πατρίδα τους. Οἱ πολιτεῖες τους εἶναι ζωσμένες μὲ δυνατὰ καὶ ψηλὰ κάστρα, ποῦ ἐμεῖς, ἀοπλοὶ καθὼς εἴμαστε, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὰ κυριεύσουμε.

Μόλις τ' ἄκουσαν αὐτά, οἱ Ἰσραηλίτες ἄρχισαν νὰ κάνουν φασαρία καὶ νὰ φωνάζουν, βρίζοντας καὶ φοβερίζοντας τὸν Μωυσῆ. Λίγο ἔλειψε μάλιστα καὶ νὰ τὸν λιθοβολήσουν!

— Τί μᾶς ἔφερες λοιπὸν ἐδῶ πέρα; Τί νὰ κάνουμε τώρα; Νὰ σκοτωθοῦμε ὅλοι ἄδικα;

Εἶδε ὁ Θεὸς τὴν ἀπιστία τοῦ λαοῦ ἐκείνου κι ὀργί-

σθηκε μὲ τὴν ἀχαριστία του. Γι' αὐτὸ ἀπεφάσισε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ ὅλους χωρὶς ἐξαίρεση.

Σαράντα χρόνια τοὺς εἶχε νὰ γυρίζουν ἐδῶ κι ἐκεῖ στὴν ἔρημο, μὲ χίλια βάσανα καὶ μύριους κινδύνους. Κανένας ἀπὸ τοὺς μεγάλους δὲ θ' ἀξιωνόταν ποτὲ νὰ ἰδῇ τὴ Χαναάν. "Ὅλοι θὰ πέθαιναν στὴν ἔρημο. Ἀκόμα κι ὁ Μωυσῆς, κι αὐτὸς τὸ ἴδιο τέλος θὰ δοκίμαζε. Δὲ θέλησε ὁ Θεὸς νὰ χαρῆ ὁ μέγας αὐτὸς ἥρωας τῆ γῆ ποὺ τόσο ὄνειρεύτηκε. Μόνο ὅταν κατάλαβε πὼς πλησίαζε τὸ τέλος του, ἀνέβηκε στὴν κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ καὶ εἶδε ἀπὸ μακριὰ τὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Ὑστερα κατέβηκε κάτω, μάζεψε γύρω του τὰ πλήθη, καὶ τοὺς ἔδωκε τὶς τελευταῖες του συμβουλές. Τοὺς σύστησε καὶ πάλι πίστη στὸ μόνο καὶ ἀληθινὸ Θεό. Διάδοχο καὶ συνεχιστὴ τοῦ ἔργου του ὄρισε τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

Ὁ Μωυσῆς πέθανε 120 χρονῶν. Οἱ Ἰσραηλίτες ἔκλαψαν εἰλικρινὰ τὸ θάνατο τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ καὶ προφήτη τους. Σαράντα μέρες πένθησαν γιὰ τὸ θάνατό του.

Στὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας

Σὰν τέλειωσε τὸ πένθος γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Μωυσῆ, οἱ Ἰσραηλίτες ξεκίνησαν νὰ καταλάβουν τὴ Χαναάν.

Μπροστὰ πηγαιναν οἱ ἱερεῖς, κρατώντας τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης, ἀκολουθοῦσε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ πίσω ἀκολουθοῦσε ὅλος ὁ λαός.

Ἐφθασάν στὸν Ἰορδάνη ποταμό. Τὸν πέρασαν, ὅπως ἄλλοτε τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, καὶ ἔφθασαν, χωρὶς νὰ βραχοῦν οὔτε τὰ πόδια τους, ἔξω ἀπὸ τὴ μεγάλη πόλη Ἰεριχὼ μὲ τὰ ψηλὰ τείχη. Ἐξί μέρες προσπαθοῦσαν νὰ τὴν κυριεύσουν, μὰ ἦταν ἀδύνατο. Τὴν ἑβδόμη ἡμέρα, ὁ Θεὸς τοὺς πρόσταξε καὶ ἔκαμαν ἑπτὰ φορὲς τὸ γύρο ἀπὸ τὰ τείχη, μὲ

τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης προστά. Στὸν ἑβδομο γύρο, οἱ σαλπικτῆς σάλπισαν δυνατά, ἡ γῆ σείσθηκε, καὶ τότε τὰ τείχη γκρεμίσθησαν. Οἱ Ἰσραηλίτες μῆκαν στὴν Ἱεριχώ καὶ τὴν κυρίευσαν χωρὶς ἀντίσταση.

Μετὰ τὴν Ἱεριχώ, πολιορκήσαν τὴ Γαβαὼν. Ἐδῶ συναντήσανε μεγαλύτερη ἀντίσταση. Ὁλόκληρη μέρα κράτησε ἡ μάχη. Κόντευε πιά νὰ νυχτώσῃ κι ἀκόμα οἱ Ἰσραηλίτες δὲν εἶχαν νικήσει. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, τότε, πρόσταξε τὸν ἥλιο νὰ σταματήσῃ καὶ τὴ σελήνη νὰ μὴ βγῆ, πρὶν κερδίσῃ τὴ νίκη. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὸ θαῦμα ἔγινε, κι ἡ πόλι κυριεύθηκε.

Σιγὰ - σιγὰ, μῆκαν σὲ ὅλες τὶς πόλεις τῆς Χαναάν. Ὑστερα ἀπὸ σαράντα χρόνια σκληρὴ πορεία μὲ τόσα βάσανα, ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, γινόταν χώρα ἰσραηλιτικὴ.

Ἡ Χαναάν μοιράσθηκε σὲ δώδεκα ἐπαρχίες. Στὴν κάθε μιὰ κατοίκησε κι ἀπὸ μιὰ φυλὴ τοῦ Ἰσραήλ. Δώδεκα ἦταν οἱ φυλὲς τοῦ Ἰσραήλ, ὅσα καὶ τὰ παιδιά τοῦ Ἰακώβ.

Δ' Κ Ρ Ι Τ Ε Σ

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, οἱ Ἰσραηλίτες λησιμόνησαν καὶ πάλι τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ τὶς ἐντολές του. Ἐφθασαν μάλιστα στὸ λυπηρὸ σημεῖο νὰ λατρεύουν τὰ ἴδια εἰδῶλα ποὺ λάτρευαν καὶ οἱ Χαναταῖοι.

Ὁ Θεός, σὲ κάθε τέτοια τοὺς παρεκτροπή, τοὺς τιμωροῦσε γιὰ νὰ συνέλθουν. Ἐστειλε ἄλλους λαοὺς καὶ τοὺς ὑποδούλωναν. Μέσα στὴ σκλαβιά τους, οἱ Ἰσραηλίτες ξαναθυμῶνταν τὸν Θεὸ καὶ ζητοῦσαν ἀπ' αὐτὸν τὴ σωτηρία τους.

Κι ὁ πολυεὐσπλαχνος Κύριος πάλι τοὺς λυπόταν. Τοὺς ἔστειλε μερικὸς ἀνθρώπους διαλεκτοὺς, μὲ δύναμη καὶ μὲ σοφία. Μὲ ἀρχηγούς αὐτοὺς τοὺς ἄνδρες οἱ Ἰσραηλίτες ἐλευθερώνονταν ἀπὸ τὴ σκλαβιά. Αὐτοὶ οἱ σοφοὶ ὀδηγοὶ γίνονταν κατόπιν ἀρχηγοὶ τοῦ λαοῦ. Ὀνομάζονταν Κριτές.

Οἱ σπουδαιότεροι ἀπὸ τοὺς Κριτὲς εἶναι: ὁ Γεδεών, ὁ Σαμφών, ὁ Ἡλί, ὁ Σαμουήλ.

1. Ὁ ΓΕΔΕΩΝ

Ἐνας ἀπὸ τοὺς λαοὺς ποὺ ὑποδούλωσαν καὶ καταβασάνισαν τοὺς Ἰσραηλίτες ἦσαν οἱ Μαδιανίτες.

Αὐτοὶ λεηλάτησαν τὴ χώρα, ἔκαψαν τὰ σπίτια, κατά-

στρεψαν τὶς περιουσίες κι ὑποδούλωσαν τοὺς Ἰσραηλίτες. Μὲ τὴν καταστροφή καὶ τὰ βάσανά τους αὐτά, θυμῆθηκαν καὶ πάλι τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ζήτησαν τὴν προστασία Του.

Κι ὁ καλὸς Θεὸς τοὺς ἔστειλε τότε τὸν ὀνομαστὸ Κριτὴ Γεδεὼν. Μὲ τὸ σοφὸ καὶ στρατηγικὸ μυαλό του, κατανίκησε τοὺς Μαδιανίτες, μ' αὐτὸ τὸν ἔξυπνο τρόπο:

Διάλεξε τριακόσιους ἀνδρείους Ἰσραηλίτες. Στὸν καθένα ἔδωκε ἀπὸ μιὰ στάμνα, μιὰ σάλπιγγα καὶ μιὰ λαμπάδα. Τὴ νύκτα, πῆγαν κι ἔξωσαν τὸ στρατόπεδο τῶν ἐχθρῶν. Ξαφνικά, μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύκτας, ἔσπασαν μὲ τρομερὸ θόρυβο τὶς στάμνες, ἀναψαν τὶς λαμπάδες κι ἄρχισαν νὰ σαλπίζουν μὲ τὶς σάλπιγγες.

Τρομαγμένοι οἱ Μαδιανίτες ξύπνησαν. Εἶδαν τὰ φῶτα ὀλόγυρά τους, ἄκουσαν τὸ θόρυβο, φοβήθηκαν ἀπὸ τὰ σαλπίσματα. Ὁ Γεδεὼν, μὲ τὸ στρατό, τοὺς κατεδίωξε κι αὐτοί, τρομαγμένοι, ἄρχισαν νὰ φεύγουν γιὰ νὰ σωθοῦν.

Ἔτσι ὁ Γεδεὼν ἐλευθέρωσε τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὴ σκλαβιά τῶν Μαδιανιτῶν.

2. Ὁ Σαμψὼν

Εἶπαμε ὅτι ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς, ὅταν ἦταν εὐτυχημένος κι ἐλεύθερος, ξεχνοῦσε τὸν Θεὸ καὶ τὶς ἐντολές του κι ἔπεφτε στὴν ἁμαρτία. Ἔτσι καὶ τώρα, οἱ Ἰσραηλίτες μόλις ἐλευθερώθηκαν, ξέχασαν πάλι τὸν Θεό.

Σὲ λίγα χρόνια ὅμως, κάποιος ἄλλος λαὸς, πὸ γενναῖος κι ἰσχυρὸς, οἱ Φιλισταῖοι, τοὺς ὑποδούλωσαν. Σαράντα χρόνια ἦταν ὑποδουλωμένοι οἱ Ἰσραηλίτες στοὺς Φιλισταίους. Σ' αὐτὰ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς μετάνιωσαν γιὰ τὴν ἀσέβειά τους καὶ ζήτησαν ἀπ' τὸν Θεὸ τὴν προστασία Του.

Ὁ Πανάγαθος τότε τοὺς ἔστειλε ἕναν ἄλλον Κριτή, τὸν Σαμφών. Αὐτὸς ἦταν ἕνας γιγαντόσωμος ἄνδρας, μὲ ἀκατανίκητη δύναμη. Ὄταν ἦταν παιδί, εἶχε πνίξει μὲ τὰ χέρια του ἕνα λιοντάρι!

Ὁ Σαμφών ἦταν ὁ φόβος κι ὁ τρόμος τῶν Φιλισταίων. Κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ παραβγῆ στὴ δύναμη μαζί του. Ὅλους τοὺς εἶχε σὰν παιγνιδάκι στὰ χέρια του. Μιά φορά, οἱ Φιλισταῖοι κατάφεραν μὲ πονηρία νὰ τὸν κλείσουν στὴ φυλακή. Αὐτὸς ὅμως, μὲ τὰ σιδερένια του χέρια, γκρέμισε τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς καὶ βγῆκε ἔξω.

Οἱ Φιλισταῖοι ἀνησυχοῦσαν καὶ δὲν ἤξεραν μὲ ποιοὺ τρόπο νὰ γλιτώσουν ἀπ' αὐτόν.

Τότε, μιὰ Φιλισταία, ἡ Δαλιδά, ἀνάλαβε νὰ τοὺς τὸν παραδώσῃ, καὶ οἱ Φιλισταῖοι τῆς ἔδωσαν πολλὰ χρήματα. Μόνον ἡ Δαλιδά ἤξερε τὸ μυστικὸ τῆς δυνάμει τοῦ Σαμφών. Στὸ μακριὰ μαλλιά του ὁ γίγαντας χροστοῦσε τὴν τρομερὴ του δύναμη. Ἄν κανένας κατάφερονε νὰ τοῦ τὰ κόψῃ, ἡ δύναμη θὰ ἔφευγε ὅλη ἀπὸ τὸ σῶμα του.

Μιά νύχτα λοιπὸν ποὺ κοιμόταν, ἡ Δαλιδά, μ' ἕνα ψαλίδι, τοῦ ἔκοψε ὅλα του τὰ μαλλιά. Ὁ Σαμφών τώρα εἶχε τόση δύναμη ὅση κι ἕνα μικρὸ παιδί. Οἱ Φιλισταῖοι τὸν ἔπιασαν εὐκόλα καὶ τὸν ἔβαλαν στὴ φυλακή.

Μιά μέρα, οἱ Φιλισταῖοι εἶχαν μιὰ μεγάλη γιορτή. Ἦταν συγκεντρωμένοι σὲ μιὰ μεγάλη αἴθουσα καὶ χόρευαν, τραγουδοῦσαν, διασκεδάζαν.

Γιὰ νὰ γλεντήσουν πιὸ πολὺ, ἔφεραν τὸν Σαμφών ἀπὸ τὴ φυλακή. Οἱ τρεῖς χιλιάδες στρατιῶτες, μὲ τοὺς ἀρχηγούς τῶν Φιλισταίων, ποὺ ἦταν μαζεμένοι στὴν αἴθουσα ἐκείνη, ἄρχισαν νὰ διασκεδάξουν πειράζοντας τὸ δυστυχισμένον τὸν Σαμφών. Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ποὺ τὸν εἶχαν πιάσει τοῦ εἶχαν βγάλει τὰ μάτια. Τὸν πείραζαν σκληρὰ καὶ γελοῦσαν ὅλοι μαζί του.

"Απλώσε τὰ μακριὰ του χέρια κι ἀγκάλιασε δύο χονδρὲς κολόνες... (Σελ. 48)

Ὁ Σαμφὼν ἄκουε τὰ πειράγματα τῶν Φιλισταίων, τὶς κοροϊδίες, τὰ γέλια, καὶ ἡ ψυχὴ του ἐπαναστάτησε. Μέσα στὴ φυλακὴ, μὲ τὸν καιρό, τὰ μαλλιά του εἶχαν μεγαλώσει καὶ ἡ δύναμη εἶχε ἔλθει καὶ πάλι, πρὸ δυνατῆ, στὰ χέρια του.

Μεμιᾶς σηκώθηκε. Στύλωσε τὸ γιγαντένιο του σῶμα, τινάχθηκε ἐλαφριά, ὅπως τινάζει τὴν περήφανη χαιτὴ του τὸ λιοντάρι. Ἀπλώσε τὰ μακριὰ του χέρια καὶ ἀγκάλιασε δυὸ χονδρὲς κολόνες ποὺ στήριζαν ὅλο τὸ μεγάλο οἰκοδόμημα. Τοὺς ἔδωσε μιά, τὶς τράνταξε, καὶ μεμιᾶς, σὰ χάρτινος πύργος, οἱ κολόνες σωριάσθηκαν κάτω.

— Ἄς πεθάνω καὶ ἐγὼ μαζί μ' αὐτοὺς τοὺς ἀλλοφύλους, πρόλαβε καὶ φώναξεν ὁ γίγαντας.

Τὸ σπῆτι σωριάστηκε καί, στὰ ἐρείπιά του, θάφτηκαν ὅλοι οἱ Φιλισταῖοι μὲ τὸν Σαμφὼν μαζί.

3. Ὁ Ἡλὶ

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Σαμφὼν, Κριτὴς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐγένεν ὁ εὐσεβὴς ἀρχιερέας Ἡλὶ. Αὐτὸς εἶχε δυὸ παιδιά ποὺ δὲν ἔμοιαζαν καθόλου στὴν εὐσέβεια μὲ τὸν πατέρα τους. Παρέβαιναν τὶς Δέκα Ἐντολές, ἔκλεβαν, ἔλεγαν ψέματα καὶ ἔκαναν ἓνα σωρὸ ἄλλες ἁμαρτίες.

Αὐτὰ τὰ ἁμαρτωλὰ παιδιά σκοτώθηκαν καὶ τὰ δυὸ σὲ μιὰ μάχη μὲ τοὺς Φιλισταίους. Τὴν ὥρα, μάλιστα, ποὺ σκοτώθηκαν, κρατοῦσαν στὰ χέρια τους τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης. Οἱ Φιλισταῖοι σ' αὐτὴ τὴ μάχη νίκησαν τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ τοὺς πῆραν καὶ τὴν Κιβωτό!

Ὅταν ὁ Ἡλὶ ἔμαθε αὐτὴ τὴ θλιβερὴ εἶδηση, τόσο πολὺ στενοχωρήθηκε, ποὺ τοῦ ἤλθε ζάλη. Ζαλισμένος ἔτσι καθὼς ἦταν, ἔπεσε ἀπὸ τὸ θρόνο του, κτύπησε στὸ κεφάλι καὶ ἔμεινε νεκρός.

4. Ὁ Σαμουήλ

Τὸν Ἡλὶ τὸν διαδέχθηκε ὁ Σαμουήλ. Τὸν εἶχεν ἀναθρέψει ὁ ἴδιος ὁ Ἡλὶ, καὶ τοῦ εἶχε μάθει νὰ σέβεται καὶ νὰ πιστεῦῃ τὸν μόνον καὶ ἀληθινὸ Θεό. Γι' αὐτό, τὸ πρῶτο-πρῶτο ποῦ ἔκαμε ὁ Σαμουήλ μόλις ἔγινε Κριτής, ἦταν νὰ διδάξῃ στὸ λαό του τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν Κύριον.

— Μόνον ἔτσι, τοὺς ἔλεγε, ὁ Θεὸς θὰ χαρίσῃ καὶ πάλιν στὴ χώρα μας τὴ χαρὰ, καὶ θὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῶν Φιλισταίων.

Οἱ Ἰσραηλίτες μετάνιωσαν πραγματικὰ γιὰ τὶς ἀνομίες τους, καὶ ἄρχισαν νὰ ζοῦν σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Καὶ μόνον τότε ὁ Σαμουήλ, μὲ τὴ θεία βοήθεια, κατόρθωσε νὰ νικήσῃ τοὺς Φιλισταίους, νὰ τοὺς διώξῃ ἀπὸ τὴ Χαναάν καὶ νὰ πάρῃ πίσω τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης.

Ὑστερα, κυβέρνησε μὲ σοφία καὶ μὲ δικαιοσύνη τὴν ἐλεύθερον πατρίδα του, εἴκοσι χρόνια συνέχεια, καὶ ὁ λαὸς του ἦταν πάντα εὐχαριστημένος μαζί του.

Ἡ καλὴ νύφη Ρουθ

Τὴν ἐποχὴ ποῦ οἱ Φιλισταῖοι εἶχαν ὑποδουλωμένη τὴ Χαναάν, φοβερὴ πείνα πλάκωσε στὴ χώρα. Μεγάλῃ δυστυχία ἦταν παντοῦ, καὶ οἱ ἄνθρωποι πέθαιναν στοὺς δρόμους. Πολλοὶ ἀναγκάζονταν νὰ φύγουν σ' ἄλλες χώρες γιὰ νὰ ζήσουν.

Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ Ἐλιμέλεχ, ἄνθρωπος καλὸς καὶ θεοφοβούμενος, ποῦ ἔφυγε ἀπὸ τὴν πατρίδα του τὴ Βηθλέεμ, καὶ ἦλθε στὴ χώρα τῶν Μωαβιτῶν. Μαζί του πῆρε τὴ γυναῖκα του τὴ Νωεμὶν καὶ τοὺς δυὸ γιούς του. Αὐτοὶ παντρεύτηκαν ἐκεῖ πέρα καὶ πῆραν γυναῖκες ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα, Μωαβίτισσες.

Σὲ λίγον καιρὸ ὁμως, πέθανε ὁ Ἐλιμέλεχ μὲ τοὺς δυό του γιούς. Ἡ Νωεμὶν ἔμεινε χήρα, μὲ τὶς δυό της νύφες, χήρες κι αὐτές, τὴν Ὁρφὰ καὶ τὴ Ροῦθ. Οἱ δύο νύφες, σὰν πιὸ νεώτερες, ἐργάζονταν, κι ἔτσι οἱ τρεῖς γυναῖκες περνοῦσαν καλοῦτσικα.

Ἡ Νωεμὶν ὁμως πάντα νοσταλγοῦσε τὴν πατρίδα της, τὴ Βηθλεέμ, καὶ δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πού θὰ γύριζε καὶ πάλι πίσω. Ἡ πείνα εἶχε περάσει πιὰ ἀπὸ τὴ Χαναάν, κι ἡ Νωεμὶν ἀποφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ στὴ Βηθλεέμ. Εἶπε λοιπὸν στὶς δυό της νύφες:

— Παιδιά μου, ἐγὼ ἐγέρασα. Σὰς εἶμαι πιὰ βάρος, τὸ βλέπω. Θέλω νὰ γυρίσω στὴν Πατρίδα μου κι ἐκεῖ νὰ πεθάνω. Σεῖς νὰ πᾶτε στὰ πατρικά σας σπίτια, γιατί ἐγώ, ὅπως βλέπετε, δὲν εἶμαι σὲ θέσῃ νὰ σᾶς συντηρήσω. Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ ὅσα καλὰ μοῦ ἔχετε κάμει. Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς κόπους σας!

Ἡ Ὁρφὰ μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἀποχαιρέτησε τὴν πεθερά της κι ἔφυγε γιὰ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της.

Ἡ Ροῦθ ὁμως μὲ κανένα τρόπο δὲν ἤθελε ν' ἀποχωρισθῆ τὴν πεθερά της.

— Θὰ σὲ ἀκολουθήσω ὅπου κι ἂν πᾶς, καλή μου μητέρα, τῆς εἶπε. Ἡ πατρίδα σου θὰ εἶναι πατρίδα μου, κι ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου. Ἄν πεινάσης, θὰ πεινάσω κι ἐγώ. Ἄν δυστυχῆσης, θὰ δυστυχῆσω κι ἐγώ, ἂν χαρῆς, θὰ χαρῶ μαζί σου κι ἐγώ.

Ἔτσι, οἱ δυὸ ἀγαπημένες γυναῖκες γύρισαν μαζί στὴ Βηθλεέμ. Ἦταν καλοκαίρι, κι οἱ γεωργοὶ θέριζαν τὰ πλοῦσια στάχυα.

Γιὰ νὰ ζήσουν, ἡ νεαρὴ Ροῦθ πῆγαινε στὰ χωράφια κάποιου πλούσιου κτηματία, τοῦ Βοόζ, καὶ μάζευε τὰ λιγοστὰ στάχυα πού ἀφηναν οἱ θεριστές. Μ' αὐτὰ ζοῦσαν οἱ δυὸ γυναῖκες.

Ὁ Βοὸς ἦταν συγγενὴς τῆς Νωεμίν. Δὲν εἶχε ἀντιληφθῆ ὅμως τῆ Ροῦθ. Μιὰ μέρα, τὴν εἶδε νὰ μαζεύη δειλά - δειλά τὰ στάχυα. Πῆγε τότε κοντά, καὶ τὴ ρώτησε:

— Γιατί τὸ κάνεις αὐτό, κόρη μου;

— Εἴμαστε πολὺ φτωχές, Κύριε. Ὅσο γιὰ μένα, δὲ μὲ μέλει καὶ τόσο, ἂν ὑποφέρω. Ἔχω ὅμως στὸ σπίτι τὴ γριὰ πεθερά μου, ποὺ δὲν εἶναι σὲ θέση πιά νὰ ἐργασθῆ. Δὲ θέλω νὰ τῆς λείψῃ τὸ ψωμί.

Ὁ πλούσιος Βοὸς θαύμασε τὴν εὐγένεια τῶν αἰσθημάτων τῆς ὁμορφῆς καὶ καλῆς κοπέλας, καὶ τὴν πῆρε γυναῖκα του. Πῆρε μαζί του στὸ πλούσιο σπίτι του καὶ τὴ Νωεμίν. Κι ἔτσι, οἱ δυὸ γυναῖκες δὲν ξαναδυστύχησαν ποτὲ πιά. Ἐξῆσαν εὐτυχισμένες χρόνια πολλά.

Ὁ Βοὸς κι ἡ Ροῦθ ἀπόκτησαν πολλοὺς ἀπογόνους. Ἀπ' αὐτὴ τὴ γενιά ἔμελε ἀργότερα νὰ γεννηθῆ κι ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

Ε Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Σ

1. Ὁ Βασιλέας Σαούλ

Ὁ Σαμουὴλ ἦταν, ὅπως εἶπαμε, ὁ τελευταῖος Κριτὴς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Πρὶν ἀκόμα πεθάνει, οἱ Ἰσραηλίτες τοῦ εἶχαν ζητήσει νὰ τοὺς ὀρίσει Βασιλέα, ὅπως εἶχαν καὶ ὅλα τὰ γειτονικά κράτη. Ἦθελαν λοιπὸν κι αὐτοὶ νὰ ἔχουν Βασιλέα καὶ ὄχι Κριτὴν.

Ἔτσι, ὁ Σαμουὴλ διάλεξε γιὰ βασιλέα τῶν Ἰσραηλιτῶν τὸν Σαούλ, καὶ ὅταν ὁ γερο - Κριτὴς πέθανε, οἱ Ἰσραηλίτες εἶχαν Βασιλέα.

Ὁ Σαούλ, τὰ πρῶτα χρόνια τῆς βασιλείας του, ἦταν εὐσεβὴς καὶ πιστὸς στὸν Θεό. Μὲ τὴ βοήθειά Του στερῶσε τὸ κράτος του καὶ νίκησε τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς του. Οἱ ἐπιτυχίες του ὅμως αὐτὲς τὸν ἔκαναν τόσο ὑπερήφανο, ὥστε νὰ ἀρνηθῆ τὴ βοήθειά τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ πιστέψῃ πὼς μόνο μὲ τὴ δική του τὴν ἰκανότητα ἔκαμε ὅ,τι κατόρθωσε. Ὅσο ζοῦσε, ὁ γερο - Σαμουὴλ, τὸν συμβούλευε καὶ τὸν νουθετοῦσε, νὰ εἶναι πιστὸς στὸν Θεό. Γι' αὐτό, ὁ Σαούλ μερικὲς φορὲς μετανοοῦσε γιὰ τὴν ὀλιγοπιστία του καὶ ζητοῦσε συγγνώμῃ ἀπὸ τὸν Κύριο.

Κάποτε, τὸν Σαούλ τὸν ἐπίασε μεγάλη μελαγχολία. Μιὰ κρυφὴ λύπη βασάνιζε τὴν ψυχὴ του καὶ δὲν μποροῦσε

νά ἡσυχάσῃ. Γι' αὐτό, ἀναγκάσθηκε νά καλέσῃ κοντά του ἓνα νεαρὸ βοσκόπουλο, τὸν Δαυίδ, ποὺ ἔπαιζε λύρα καὶ τραγουδοῦσε θαυμάσια. Εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς μὲ τὴ μουσικὴ καὶ τὸ τραγούδι μποροῦσε νά τοῦ περάσῃ ἡ μελαγχολία.

Δαυὶδ καὶ Γολιάθ

Οἱ πόλεμοι ἀνάμεσα στοὺς Φιλισταίους καὶ τοὺς Ἰσραηλίτες δὲν εἶχαν σταματήσει ἀκόμα. Οἱ Φιλισταῖοι εἶχαν ξαναπάρει θάρρος καὶ εἶχαν ξανακαταλάβει ἓνα μεγάλο μέρος τῆς Χαναάν. Οἱ δυὸ στρατοὶ ἦσαν ἀντιμέτωποι. Κάθε μέρα γίνονταν συμπλοκές.

Στὸ στρατόπεδο τῶν Φιλισταίων ἦταν ἓνας γιγαντώσωμος καὶ πολὺ δυνατὸς ἄνδρας, ὁ Γολιάθ. Σαράντα μέρες συνέχεια, ἔβγαινε κάθε πρωὶ στὸ στρατόπεδο τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς ἔβριζε, τοὺς προκαλοῦσε καὶ τοὺς φοβέριζε. Φώναζε διαρκῶς στοὺς Ἰσραηλίτες νά στείλουν τὸ πιὸ δυνατό τους παλικάρι, νά μονομαχήσῃ μαζί του, ἂν τολμάῃ.

— Ὅποιος μὲ νικήσῃ, φώναζε, θὰ θεωρηθῇ πὼς νίκησῃ ὅλο τὸ στρατό μας!

Μὰ οἱ Ἰσραηλίτες τὸν φοβόνταν, καὶ κανένας δὲν τολμοῦσε νά παραβγῇ στὴ δύναμη κοντά του.

Ὁ Σαουλ ἦταν πολὺ στενοχωρημένος μὲ ὅλ' αὐτά. Δὲν εἶχε κανένα δυνατό ἄνδρα ποὺ νά μποροῦσε νά ξεντροσιάσῃ λιγάκι τὸ λαὸ του ἀπ' αὐτὴ τὴ μεγάλη προσβολή. "Ἄν βρισκόταν κανένας, εἶπε πὼς θὰ τὸν ὄριζε διάδοχο στὸ θρόνο του.

Μιά μέρα, μπροστά του παρουσιάσθηκε ὁ κοντούλης νεαρὸς Δαυίδ.

— Βασιλέα μου, τοῦ εἶπε, μοῦ ἐπιτρέπεις νά τιμωρήσω ἐγὼ αὐτὸ τὸν ἄπιστο καὶ περήφανο Γολιάθ; Δὲν μπορῶ

Τότε ὁ Δαυὶδ ἔρεξε, ἄρπαξε τὸ σπαθὶ τοῦ γίγαντα . . . (Σελ. 55)

νὰ τὸν ἀκούω νὰ προσβάλῃ ἔτσι τὸ λαό μας!

Ὁ Σαοὺλ στὴν ἀρχὴ γέλασε. Πῶς ἦταν δυνατὸ ὁ ἀδύνατος καὶ μικρόσωμος Δαυὶδ νὰ νικήσῃ αὐτὸν τὸ γίγαντα; Μπροστὰ ὅμως στὴν τόση ἐπιμονὴ του, ἀναγκάσθηκε νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ τοῦ ἔδωσε νὰ φορέσῃ τὴ βασιλικὴ πανοπλία. Μὰ ἦταν τόσο μεγάλῃ καὶ τόσο βαριά.

που ὁ μικρὸς Δαυὶδ δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ περπατήσῃ. Τὰ πέταξε τότε ὅλα ἀπὸ πάνω του, καὶ κράτησε μόνο μιὰ σφενδόνα.

— Μοῦ φθάνει αὐτή! εἶπε. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ νικήσω!

Ὅταν ὁ Γολιάθ εἶδε τὸ μικροσκοπικὸ Δαυὶδ νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος του μόνο μὲ μιὰ σφενδόνα, γέλασε μὲ τὴν καρδιά του καὶ τοῦ φώναξε:

— Γιὰ πουλάκι μὲ πέρασες κι ἔρχεσαι μὲ τὴ σφενδόνα νὰ πολεμήσης μαζί μου; Δὲ βλέπεις τὰ ὄπλα μου; Δὲν ἔχεις ἀκούσει γιὰ τὴ δύναμή μου;

Τότε ὁ Δαυὶδ τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Σὺ ἔρχεσαι νὰ πολεμήσης μὲ ὄπλα, ἐγὼ ὁμως ἔρχομαι μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ!

Ἐσκυψε τότε, πῆρε μιὰ πέτρα καὶ τὴν πέρασε στὴ σφενδόνα του. Γρήγορος σὰν ἀστραπή, τὴ σήκωσε, σημάδεψε κι ἔριξε. Ἡ πέτρα ἔφυγε μὲ δύναμη ἀπὸ τὴ σφενδόνα, σφυρίζοντας, καὶ σὰ βλήμα καυτὸ ἦλθε καὶ κτύπησε στὸ μέτωπο τὸν περήφανο γίγαντα.

Ὁ Γολιάθ, στὴ στιγμή, κλονίσθηκε κι ἔπεσε χάμω ἀναίσθητος. Τότε ὁ Δαυὶδ, ἔτρεξε, ἄρπαξε τὸ σπαθὶ τοῦ λιπόθυμου γίγαντα, καί, μὲ ἓνα δυνατὸ κτύπημα, τοῦ ἔκοψε τὸ κεφάλι. Ὑστερα τὸ πῆρε καὶ τὸ σήκωσε ψηλά, γιὰ νὰ τὸ ἰδοῦν ὅλοι.

Μόλις οἱ Φιλιισταῖοι εἶδαν πὼς τὸ καλύτερο παλικάρι τους σκοτώθηκε, φοβήθηκαν κι ἄρχισαν νὰ φεύγουν τρομαγμένοι. Οἱ Ἰσραηλίτες τοὺς κυνήγησαν, μὲ τὸν Δαυὶδ μπροστά, καὶ τοὺς ἔδιωξαν μακριὰ ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς χώρας.

Σαοὺλ καὶ Δαυὶδ

Ὅταν ὁ στρατὸς ἐλέστρεψε νικητὴς στὴν πόλη, ὅλος

ὁ λαὸς βγήκε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ μ' ἐνθουσιασμό. Πῆραν τὸν ἥρωα Δαυὶδ στὰ χέρια τους, καὶ μὲ τραγούδια καὶ ζητωκραυγὲς τὸν ἔφεραν στὴν πόλη ψάλλοντας:

«Ὁ Σαοὺλ ἐνίκησε χιλιάδες καὶ ὁ Δαυὶδ μυριάδες».

Οἱ μεγάλες τιμὲς ποὺ ἔκαμε ὁ λαὸς τοῦ Δαυὶδ, ἀνησύχησαν τὸ βασιλεῖα Σαοὺλ. Ζήλεψε τὸν ἥρωα. Φοβήθηκε μήπως ὁ λαὸς ἀνακηρύξῃ τὸν Δαυὶδ Βασιλιά, καὶ χάσῃ αὐτὸς τὸ θρόνο. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ τὸν ἐξοντώσῃ μυστικά.

Μιὰ μέρα, καθὼς ὁ Δαυὶδ ἔπαιζε ἀγύποπτος τὴ λύρα του κοντὰ στὸν Σαοὺλ, αὐτὸς σήκωσε κρυφὰ τὸ σπαθὶ του, καὶ τὸ κατέβασε μὲ δύναμη πάνω στὸν Δαυὶδ.

Μὰ ὁ Δαυὶδ, εὐκίνητος καθὼς ἦταν, πετάχθηκε σὰν ἀστραπὴ ὄρθιος, καὶ τὸ σπαθὶ ἀστόχησε. Ἐφυγε τότε ὁ νεαρός, τρεχάτος, ἀπὸ τὸ παλάτι. Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα, ὁ Δαυὶδ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ ζῆ στὰ βουνά, φεύγοντας τὴν ὀργὴ τοῦ βασιλεῖα. Καιρὸ πολὺ τὸν κυνηγοῦσε ὁ Σαοὺλ μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του. Μιὰ φορὰ, μάλιστα, κυνηγώντας τον, ὁ Σαοὺλ μπῆκε σὲ μιὰ σπηλιὰ νὰ κοιμηθῆ καὶ νὰ ξεκουρασθῆ. Στὸ βάθος τῆς ἴδιας σπηλιᾶς ἦταν καὶ ὁ Δαυὶδ μὲ τὰ παλικάρια του. Ὁ Σαοὺλ καὶ οἱ ἀνθρώποι του δὲν εἶδαν τὸν Δαυὶδ, ὁ Δαυὶδ ὅμως τοὺς εἶδε. Καὶ καθὼς ξαπλώθηκαν καὶ κοιμήθηκαν, μποροῦσε ἂν ἤθελε νὰ τὸν σκοτώσῃ τὸν Σαοὺλ. Δὲν τὸ ἔκαμε ὅμως. Βγαίνοντας μόνον ἀπὸ τὴ σπηλιὰ τοῦ ἔκοψε τὴν ἄκρη ἀπὸ τὸ χιτῶνα του τὸ βασιλικό. Κι ἄλλη φορὰ τὸν πέτυχε νὰ κοιμάται. Μὰ καὶ πάλι δὲν τὸν πείραξε. Τοῦ πῆρε μόνο τὸ ἀσημένιο ποτήρι ποὺ ἔπινε κρασί, καὶ τὸ βασιλικὸ σπαθὶ του.

Σὲ λίγον καιρὸ, σὲ μιὰ μάχη μὲ τοὺς Φιλισταίους, σκοτώθηκαν τὰ δυὸ παιδιά τοῦ Σαοὺλ. Ὁ στρατὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν νικήθηκε. Ὁ ἴδιος ὁ Σαοὺλ πληγώθηκε βαριά.

κι ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ἄλογό του. Γιὰ νὰ μὴν τὸν πιάσουν οἱ ἐχθροὶ ζωντανό, αὐτοκτόνησε.

2. Ὁ Δαυὶδ γίνεται βασιλέας

Ἐκείνη τὴ δύσκολη στιγμή, οἱ Ἰσραηλίτες εἶχαν τὸν ἐκλεκτὸ πού θὰ ἔσωζεν ἀπὸ τὸν κίνδυνο τὴν πατρίδα τους. Ὅλος ὁ λαός, μὲ μιὰ φωνή, ἀνακήρυξε Βασιλέα τὸν Δαυίδ.

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, στὸν ὅποιον πάντοτε πίστευε βαθιὰ ὁ Δαυίδ, νίκησε ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδας του, κι ἐλευθέρωσε τὴ χώρα του ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους.

Ὁ Δαυίδ ἔκαμε πρωτεύουσα τοῦ κράτους του τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐφερε ἐκεῖ μὲ μεγάλη ἐπισημότητα τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης, καὶ τὴν τοποθέτησε σὲ μιὰ μεγαλοπρεπέστατη σκηνή.

Μὰ ὁ Δαυίδ, σὰν ἄνθρωπος, ἔπεσε κι αὐτὸς κάποτε σὲ μιὰ πολὺ μεγάλη ἁμαρτία. Σκότωσε κάποιον στρατηγὸ του, γιὰ νὰ πάρῃ τὴ γυναίκα του. Τότε, ὁ σοφὸς προφῆτης Νάθαν τόσο πολὺ μάλωσε τὸ βασιλιά γιὰ τὸ σφάλμα του αὐτὸ πού ὁ Δαυίδ συναισθάνθηκε τὸ μεγάλο κρίμα πού εἶχε κάμει. Ἐσκαψε ἕνα βαθὺ λάκκο, μπῆκε μέσα κι ἔμεινε ἐκεῖ γονατιστός, μέρες πολλές, καὶ μὲ κλάματα παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Μὲ τὸν πόνο αὐτὸ τῆς ψυχῆς του, ἔγραψε τότε τοὺς περίφημους ψαλμοὺς του, πού εἶναι ἑκατὸν πενήντα.

Οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαυίδ εἶναι θρησκευτικὰ ποιήματα πολὺ μεγάλης ἀξίας, θεόπνευστα. Κομμάτια ἀπὸ τοὺς ψαλμοὺς διαβάζονται σὲ ὅλες τὶς Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σὲ λίγον καιρό, ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιά τοῦ Δαυίδ, ὁ Ἄ-

βεσαλώμ, ἐπαναστάτησε ἐναντίον τοῦ πατέρα του. Ὁ Δαυίδ, μὲ πολὺ μεγάλη θλίψη καὶ πόνο ἀναγκάσθηκε νὰ τὸν πολεμήσῃ, καὶ πρόσταξε: ὅποιος μπορεῖ νὰ συλλάβῃ τὸν ἐπαναστάτη τὸ γιό του, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν πειράξῃ.

Σὲ κάποια μάχη, ὁ στρατὸς τοῦ Δαυίδ νίκησε τὸν Ἀβεσαλώμ καὶ ἄρχισε νὰ τὸν κυνηγᾷ γιὰ νὰ τὸν πιάσῃ ζωντανό.

Ὁ Ἀβεσαλώμ ἔτρεχε ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσε, καβάλα στὸ ψηλό του τὸ ἄλογο. Τὰ ξανθὰ μακριὰ του μαλλιά κυμάτιζαν στὸν ἀέρα. Καθὼς ἔτρεχε ὅμως, περνώντας ἐνα πικρὸ δάσος, τὰ μαλλιά του μπερδεύτηκαν στὰ κλαδιὰ ἐνὸς δένδρου, καὶ ὁ Ἀβεσαλώμ ἔμεινε κρεμασμένος! Κάποιος στρατιώτης τοῦ Δαυίδ τὸν πρόφθασε, καὶ, μὴ ξέροντας, φαίνεται, τὴ βασιλικὴ διαταγὴ, τὸν σκότωσε.

Ὅταν ἔμαθεν ὁ Δαυίδ τὸ θάνατο τοῦ παιδιοῦ του, ἔξοχισε τὰ ρούχα του ἀπὸ τὴ θλίψη του, τραβοῦσε τὰ μαλλιά του ἀπὸ τὸν πόνο, καὶ ἔκλαιε δυνατὰ φωνάζοντας ἀπαρηγόρητα:

— Ἀβεσαλώμ! Ἀβεσαλώμ! Παιδί μου, Ἀβεσαλώμ!... Καλύτερα νὰ πέθαινα ἐγώ, παρὰ ἐσύ!

Ὑστερα ἀπὸ βασιλεία σαράντα χρόνων, ὁ Δαυίδ πέθανε, 79 χρόνων.

3. Ὁ σοφὸς Σολομών

Μετὰ τὸν Δαυίδ, Βασιλέας τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινε ὁ γιός του ὁ Σολομών. Τὸ ὄνομά του σημαίνει « ἄνθρωπος εἰρηνικός ». Εἰρηνικὸ τὸν ἠθέλην ὁ λαός του, καὶ εἰρήνη περίμενε ἀπ' αὐτόν, γιατί εἶχε κουρασθῆ πιά νὰ πολεμᾷ τόσα χρόνια.

Ὅταν ὁ Σολομών στερεώθηκε στὸ θρόνο του, ἀφοῦ κατανίκησε ὅλους τοὺς ἐχθρούς, κάλεσε τὸ λαό του στὴ

Γαβαών, για να προσφέρει λαμπρή ευχαριστήριο θυσία στο Θεό. Το ίδιο εκείνο βράδυ, ύστερα από τη θυσία, είδε στον ύπνο του τον Κύριο που τον ρώτησε τί θέλει να του χαρίσει: πλούτη, δόξα ή σοφία; Ο Σολομών ζήτησε μόνο σοφία, κι ο Θεός, τόσο ευχαριστήθηκε με την έκλογή του αυτή, που του χάρισε και τα τρία αγαθά: και πλούτη, και σοφία και δόξα!

Περίφημος πραγματικά αναδείχθηκε ο Σολομών για τη σοφία του και τη δικαιοσύνη του, όπως φαίνεται και από την παρακάτω ιστορία:

Σ' ένα σπίτι, κάποτε, έμεναν δυο γυναίκες στο ίδιο δωμάτιο. Καθεμιά είχε κι ένα μωρό παιδί. Ένα βράδυ όμως, ή μιὰ μητέρα, χωρίς να το θέλη, πλάκωσε το παιδί της και το σκότωσε. Το πρωί που ξύπνησε, κατάλαβε το κακό που είχε κάμει, και τότε σηκώθηκε σιγά - σιγά, ενώ ή άλλη κοιμόταν, και τής πήρε το ζωντανό μωρό. Στη θέση του έβαλε το δικό της το πεθαμένο.

Άγριος καβγάς έγινε όταν σηκώθηκαν οι δυο γυναίκες. Καθεμιά έλεγε πως το ζωντανό παιδί ήταν το δικό της. Η μητέρα με το νεκρό παιδί έκλαιγε και φώναζε, ζητώντας το ζωντανό παιδί της.

Τέλος, ή υπόθεση ήλθε στο Βασιλέα. Και οι δυο έκλαιγαν και φώναζαν δυνατά. Ήταν αδύνατο να καταλάβης τίνος πραγματικά ήταν το ζωντανό παιδί και ποιὰ από τις δυο έπρεπε να το πάρη.

Τότε ο Σολομών γύρισε και είπε σ' ένα στρατιώτη:
— Πάρε αυτό το παιδί, κόψε το στη μέση και δώσε στην κάθε μιὰ από μισό!

Η γυναίκα που το παιδί δεν ήταν δικό της, όταν τ' άκουσε αυτό δεν είπε τίποτα. Αντίθετα, ή άλλη μητέρα, έπεσε στα πόδια του Βασιλέα, και με δάκρυα στα

— Πάρε αυτό τὸ παιδί, κόψε το σὴ μέση... (Σελ. 59)

μάτια τὸν παρακαλοῦσε νὰ μὴ σχίση τὸ παιδί.

— Δῶσε το καλύτερα σ' αὐτήν, φώναζε, παρὰ νὰ τὸ σκοτώσης.

Δὲν ἦταν δύσκολο τότε νὰ καταλάβῃ κανένας πὼς τὸ

παιδί ήταν τῆς γυναίκας ποὺ ἔκλαιγε.. Ὁ σοφὸς Βασιλέας ἔδωσε τὸ παιδί στὴν ἀληθινὴ του μητέρα, καὶ πρόσταξε νὰ τιμωρηθῆ ἢ ἄλλη.

Ὁνομάστὸς ἔμεινε ὁ Σολομὼν καὶ γιὰ τὰ ἀμέτρητα πλούτη του. Ἀνάπτυξε τὸ ἐμπόριο, καὶ θησαυροὶ ἀνυπολόγιστοι μαζεύθηκαν στὸ παλάτι του.

Ὁ Σολομὼν ἔκανε πολλὰ ἔργα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ μεγαλοπρεπέστερο ἦταν ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Σολομῶντα, στὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἦταν τὸ ὠραιότερο καὶ πλουσιότερο οἰκοδόμημα τοῦ κόσμου, τὴν ἐποχὴν ἐκείνη. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ ναὸ τοποθέτησε καὶ τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης.

Ὁ Σολομὼν ἦταν καὶ μέγας συγγραφέας. Ἐγραψε πάρα πολλὰ βιβλία καὶ ποιήματα, ὅπως τὸ « Ἄσμα Ἄσμάτων », τὸν « Ἐκκλησιαστή », τὶς « Παραοιμίες » καὶ ἄλλα. Κομμάτια ἀπὸ τὰ σοφὰ του συγγράμματα διαβάζονται στὶς Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας μας.

4. Ροβοάμ καὶ Ἱεροβοάμ

Μετὰ τὸν Σολομῶντα, Βασιλέας τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινε ὁ γιὸς του ὁ Ροβοάμ. Ὁ Σολομὼν εἶχε βάλει πολλοὺς φόρους στὸ λαὸ του, καὶ ὁ Ροβοάμ, ἀντὶ νὰ τοὺς λιγοστέψῃ, τοὺς αὔξησε πρὸς πολὺ. Ἔτσι, ὁ λαὸς ἀναγκάστηκε νὰ ἐπαναστατήσῃ. Ἀπὸ τὶς δώδεκα φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ δέκα ἀνακήρυσαν δικὸν τοὺς Βασιλέα, τὸν Ἱεροβοάμ. Στὸν Ροβοάμ ἔμειναν πιστῆς μόνον οἱ φυλὲς τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμίν.

Ἔτσι, τὸ Ἰσραηλιτικὸ Κράτος χωρίσθηκε σὲ δυὸ μέρη. Τὸ ἓνα εἶχε πρωτεύουσά του τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ ἄλλο τὴ Σαμάρεια. Τὰ δυὸ κράτη εἶχαν πολλὰ χρόνια ἐμφυλίου πολέμου. Αὐτοὶ οἱ πόλεμοι ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ διαλυθῆ τὸ κράτος τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ αὐτοκράτορας τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσωρ, ὑπέταξε τὴ χώρα τους. Κυρίευσε τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ λεηλάτησε τὰ πλούσια ἀνάκτορα καὶ τὸ Ναὸ τοῦ Σολομώντα. Πῆρε κατόπιν τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ τοὺς ἔφερε δεμένους στὴ Βαβυλώνα. Ἐβδομήντα ὀλόκληρα χρόνια ἔμειναν σ' αὐτὴ τὴ σκληρὴ καὶ φρικτὴ αἰχμαλωσία οἱ Ἰσραηλίτες. Ἀμέτρητα ἦταν τὰ βάσανά τους, ἀλλὰ τὴν πατρίδα τους δὲν τὴν ξέχασαν ποτέ...

ΣΤ' Π Ρ Ο Φ Η Τ Ε Σ

1. Ὁ Προφήτης Δανιήλ

Μαζὶ μὲ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰσραηλίτες ποὺ ὀδηγήθηκαν στὴ Βαβυλώνα, ἦταν κι ἓνας σοφὸς καὶ μεγάλος προφήτης, ὁ Δανιήλ.

Προφῆτες ἦταν ἄνθρωποι ποὺ τοὺς εἶχε διαλέξει ὁ Θεός, σοφοὶ καὶ δίκαιοι, ποὺ συμβούλευαν κι ὀδηγοῦσαν τὸν κόσμο στὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Εἶχαν τὸ θεῖο χάρισμα νὰ προλέγουν ὅλα ὅσα θὰ γίνονταν στὸ μέλλον. Ἔτσι, εἶχαν προφητεύσει—δηλαδή εἶχαν προβλέψει καὶ μίλησαν στοὺς Ἰσραηλίτες γιὰ ὅλα τὰ κακὰ ποὺ ἔπαθαν στὴν αἰχμαλωσία τους.

Ὅλοι τὸν σέβονταν τὸν Δανιήλ. Ἀκόμα κι ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἄκουσε γι' αὐτόν, καὶ μιὰ μέρα τὸν κάλεσε στὸ παλάτι. Τόσο σοφὰ τοῦ ἐξήγησε ἓνα ὄνειρο ποὺ εἶχε δῆ, ὥστε ὁ αὐτοκράτορας εὐχαριστήθηκε πολὺ κι ἀπὸ τότε τὸν περιποιόταν σὰ νὰ ἦταν μεγάλος ἄρχοντας.

Ὁ προφήτης Δανιήλ εἶχε στὴ Βαβυλώνα τρεῖς νεαροὺς φίλους: τὸν Ἀνανία, τὸν Ἀζαρία καὶ τὸν Μισαήλ. Αὐτοί, ἀπὸ εἰδωλολάτρες ποὺ ἦταν πρὶν, εἶχαν διδαχθῆ νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸ Θεό, καὶ μόνον σ' αὐτόν νὰ προσεύχωνται.

Μιὰ μέρα, ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἔστησε στὴ μέση τῆς

πόλης μιὰ μεγάλη χρυσή εἰκόνα του καὶ κάλεσε τὸ λαὸ νὰ πέση καὶ νὰ τὴν προσκυνήσῃ, μόλις θὰ ἤχοῦσαν οἱ σάλπιγγες. Ὁλος ὁ λαὸς προσκύνησε, καὶ μόνον οἱ « τρεῖς παῖδες » — δηλαδή οἱ τρεῖς νεαροὶ — δὲν προσκύνησαν. Ὀργισμένοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ βασιλέα πῆραν τοὺς τρεῖς νέους καὶ τοὺς ἔριξαν ζωντανοὺς μέσα σ' ἓνα ἀναμμένο καμίνι!

Ἄντὶ ὅμως νὰ καοῦν, ὅπως περίμενε ὁλος ὁ κόσμος, οἱ φλόγες δρόσιζαν τὰ σώματά τους!... Γελαστοὶ καὶ εὐχарιστημένοι, ἄρχισαν νὰ ψάλλουν ὕμνους στὸ Θεό!

Βλέποντας ὁ αὐτοκράτορας τὸ θαῦμα, φοβήθηκε. Πρόσταξε τότε νὰ τοὺς βγάλουν ἀμέσως ἀπὸ τὸ καμίνι, καὶ νὰ ρίξουν μέσα ἐκείνους πού τοὺς βασάνιζαν. Αὐτοὶ κήκων ἀμέσως ἀπὸ τὴν φλόγες.

Ἄμα πέθανε ὁ Ναβουχοδονόσσορ, οἱ Πέρσες νίκησαν τοὺς Βαβυλωνίους καὶ μπῆκαν στὸ κράτος τους. Στὴ Βαβυλώνα, ὁ βασιλέας τῶν Περσῶν Δαρεῖος, γνώρισε τὸν Δανιήλ. Θαύμασε τὴ σοφία του καὶ τὸν πῆρε κοντά του. Μὰ οἱ ἄνθρωποι τοῦ παλατιοῦ ζήλευαν γιὰ τὴν εὐνοια αὐτῆ τοῦ Βασιλέα. Ἦθελαν νὰ ἐξοντώσουν τὸν Δανιήλ, μὲ κάθε τρόπο. Γι' αὐτό, ἔβαλαν τὸν Δαρεῖο καὶ ἔβγαλε μιὰ διαταγὴ πού ἀπαγόρευε νὰ προσεύχονται οἱ ἄνθρωποι σὲ ἄλλους θεοὺς, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς θεοὺς τῶν Περσῶν.

Ὁ Δανιήλ, φυσικά, ἀψήφησε τὴ διαταγὴ τους αὐτή, καὶ ἐξακολούθησε νὰ προσεύχεται, ὅπως πάντα, τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα, στὸν ἀληθινὸ Θεό.

Τότε τὸν συνέλαβαν, τὸν ἔδεσαν καὶ τὸν ἔριξαν ζωντανὸ σ' ἓνα λάκκὸ μὲ λιοντάρια, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν. Τὰ θηρία ὅμως, μόλις εἶδαν τὸν Προφήτη, πλησίασαν μὲ καλοσύνη κοντά του, καὶ ἄρχισαν νὰ τοῦ γλείφουν τὰ χέρια καὶ νὰ κουνοῦν τὴν οὐρά τους.

Βλέποντας ὁ Δαρεῖος αὐτὸ τὸ θαῦμα, πολὺ ἀπόρησε. Πρόσταξε λοιπὸν νὰ βγάλουν ἀμέσως τὸν Δανιήλ ἀπὸ τὸ

Τὰ θηρία, ὁμως, μόλις εἶδαν τὸν Προφήτην, πλησίασαν κοντὰ του. (Σελ.64)

λάκκο καὶ νὰ ρίξουν ἐκεῖ μέσα τοὺς ἐχθροὺς του. Τὰ θη-
ρία ὄρμησαν ἀμέσως καὶ τοὺς κατασπάραξαν.

Α. Γ. Καλογεροπούλου, Παλαιὰ Διαθήκη

5

2. Ὁ Ἱερεμίας

Τὴν καταστροφή τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὴν αἰχμαλωσία στὴ Βαβυλώνα τὴν προφήτευσε, πολλὰ χρόνια πρὶν, ἓνας μεγάλος προφήτης, ὁ Ἱερεμίας.

Πολλὲς φορὲς συμβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτες νὰ ἀλλάξουν ζωὴ, νὰ πάψουν τὶς ἀνομίες καὶ νὰ ἐπιστρέψουν στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Αὐτοὶ ὅμως ὄχι μόνο δὲν τὸν ἄκουαν, ἀλλὰ καὶ τὸν κοροῦιδευαν. Τέλος, ἡ συμφορὰ ἦλθε, ὅπως τὴν εἶχε προφητεύσει ὁ Ἱερεμίας. Γιὰ τὴν καταστροφή τῆς πατρίδας του καὶ τὴν αἰχμαλωσία, λυπήθηκε πάρα πολὺ. Ἐγραψε ἓνα βιβλίον, τὴν Ἱερεμιάδα, ὅπου θρηνεῖ γιὰ τὴν καταστροφή τῆς ἀγαπημένης του τῆς Ἱερουσαλήμ.

Οἱ Ἰσραηλίτες στὸ τέλος λιθοβόλησαν αὐτὸν τὸ μεγάλο προφήτη τους!

3. Ὁ Ἡλίας

Ὁ Ἡλίας εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους προφήτες. Ἐξῆσε τὴν ἐποχὴ πού ἦταν Βασιλέας ὁ ἀσεβῆς καὶ εἰδωλολάτρης Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος πίστευε καὶ λάτρευε τὸ θεὸ Βάαλ.

Ὁ Ἡλίας παρουσιάσθηκε στὸ Βασιλέα σὰν ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ εἶπε πὼς, γιὰ τὴν ἀσέβειά του, τρομερὴ ξηρασία θὰ ἐπικρατήσῃ στὴ χώρα του:

— Τρία ὀλόκληρα χρόνια, τοῦ εἶπε, δὲ θὰ βρέξῃ, καὶ ἡ γῆ θὰ πάψῃ νὰ παράγῃ καρπούς.

Ὁ Βασιλέας ὅμως δὲν τὸν πίστεψε.

Τότε, ὁ Προφήτης ἔφυγε καὶ πῆγε σὲ μιὰ ἐρημικὴ κοιλάδα, ὅπου ζοῦσε μόνος του, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνας κόρακας τοῦ ἔφερεν ὅτε-ὅτε φαγητό, κρατώντας το στὸ ράμφος του. Ἀμα τελείωσαν τὰ τρία φρικτὰ χρό-

νια τῆς ξηρασίας, ὅπως τὰ προεῖπε, ὁ Ἡλίας πῆγε στὴν πόλη, κάλεσε τοὺς ἱερεῖς τοῦ θεοῦ Βάαλ καὶ τὸ Βασιλέα Ἀχαάβ, καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀνάψτε μιὰ μεγάλη φωτιά, γιὰ νὰ κάμετε θυσία στὸ θεό σας. Οἱ εἰδωλολάτρεις ἐτοίμασαν τὴ θυσία τους γιὰ τὸν Βάαλ, ἐτοίμασε κι ὁ Ἡλίας τὴ δική του θυσία γιὰ τὸν Κύριο. Ὄταν ὅλα πιὰ εἶχαν ἐτοιμασθῆ, ὁ Προφήτης εἶπε στοὺς εἰδωλολάτρεις ἱερεῖς νὰ παρακαλέσουν τὸ θεό τους ν' ἀνάψῃ τὴ φωτιά. Ὡρες καὶ ὥρες παρακαλοῦσαν οἱ ἱερεῖς τὸν Βάαλ, ἀλλὰ ἡ φωτιά δὲν ἀναβε. Παρακάλεσε ὕστερα καὶ ὁ Προφήτης τὸν Κύριο, καί, μεμιᾶς, ἡ δική του ἡ φωτιά ἀναψε! Ἔτσι καταντρόπιασε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάαλ.

Ὁ Προφήτης Ἡλίας ἐξακολούθησε νὰ κάνῃ καὶ ἄλλα θαύματα. Γέροντας, σοφὸς καὶ σεβαστός, δίδασκε καὶ προφήτευε σ' ὅλη του τὴ ζωή.

Μιὰ μέρα, ἐνῶ προσευχόταν, ἓνα φωτεινὸ ἀμάξι ζωσμένο στὶς φλόγες, κατέβηκε ἀπὸ ψηλὰ καὶ τὸν πῆρε στοὺς οὐρανοὺς. Σήμερα, Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοὶ τιμοῦν τὴ μνήμη του. Ἡ γιορτὴ του εἶναι στὶς 20 Ἰουλίου.

4. Ἡσαΐας

Ὁ Ἡσαΐας ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πρώτους προφήτες τοῦ Ἰσραήλ. Προφήτευσε τὴ γέννηση καὶ τὸ σταυρικὸ θάνατο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἦταν σοφὸς διδάσκαλος καὶ ὁδηγὸς τοῦ λαοῦ του. Δίδασκε ἀκούραστα τὴν πίστη στὸν ἀληθινὸ Θεό, καὶ κατηγοροῦσε τὸν ἀμαρτωλὸ Βασιλέα Μανασσῆ γιὰ τὴν ἀσέβειά του.

Στοὺς Ἰσραηλίτες ἔλεγε πὼς ἡ ἀσέβεια κι οἱ ἀμαρτίες τους θὰ γίνουν ἀφορμὴ νὰ καταστραφοῦν καὶ νὰ ὑποδουλωθοῦν γρήγορα σὲ ξένους λαούς.

Ὁ ἀσεβὴς Βασιλέας Μανασσῆς, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ ἀκούῃ τὶς κατηγορίες τοῦ Προφήτη, πρόσταξε μιὰ μέρα καὶ τὸν σκότωσαν, ἀφοῦ πρῶτα τὸν βασάνισαν. Ὁ Ἡσαΐας ἔγραψε πολλὰς προφητεῖες.

5. Ὁ Ἴωνᾶς

Στὴν Ἀσσυρία, τὸν παλιὸ καιρὸ, ἦταν μιὰ πλούσια καὶ ὀνομαστή πόλη, ἡ Νινευτῖ. Οἱ κάτοικοί της ὅμως ἦταν ἁμαρτωλοὶ καὶ διεφθαρμένοι. Ὁ Θεὸς λοιπόν, γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ στὸν καλὸ τὸ δρόμο, πρόσταξε τὸν προφήτη τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τὸν Ἴωνᾶ, νὰ πάη καὶ νὰ τοὺς διδάξῃ τὴν ἀλήθεια. Ὁ Ἴωνᾶς ὅμως δίστασε. Ἀντὶ νὰ πάη στὴ Νινευτῖ, μπῆκε σ' ἓνα καράβι γιὰ νὰ πάη σὲ μιὰ ἄλλη χώρα μακρινή.

Καθὼς ὅμως ἔπλεαν στὴν ἀνοιχτὴ τὴ θάλασσα, φοβερὴ τρικυμία σηκώθηκε.

— Κάποιος ἀπὸ μᾶς θὰ εἶναι ἁμαρτωλός, εἶπαν οἱ ναῦτες. Εἶναι ὀργισμένος μαζί του ὁ Θεός. Πρέπει νὰ βάλουμε κλῆρο, καὶ σ' ὅποιον πέση, αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ ἁμαρτωλός. Νὰ τὸν πιάσουμε καὶ νὰ τὸν ρίξουμε στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ γλιτώσουμε ἐμεῖς οἱ ἄλλοι!

Ἐρίξαν κλῆρο, καὶ ἔπεσε στὸν Ἴωνᾶ. Στὴ στιγμὴ, οἱ ναῦτες τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν πέταξαν στὴ θάλασσα. Μὰ στὸ βυθό, ἓνα πολὺ μεγάλο ψάρι, ἓνα κῆτος δηλαδή, τὸν εἶδε, καί, μιὰ καὶ δυό, ἄνοιξε τὸ στόμα του καὶ τὸν ἔφαγε. Κι ἔτσι ὁ Ἴωνᾶς βρέθηκε ξαφνικὰ στὴν κοιλία τοῦ κήτους.

Ἐμεινε ἐκεῖ μέσα τρεῖς μέρες, καὶ ὅλο προσευχόταν. Τέλος, τὸ κῆτος πῆγε κοντὰ σὲ μιὰν ἀκρογιαλιά καὶ τὸν ξέρασε. Ὁ Ἴωνᾶς βγῆκε σῶος καὶ ἀβλαβής!

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὅμως, εἶχε καταλάβει πὼς ὁ Θεὸς ἐπέμενε νὰ πάη στὴ Νινευτῖ γιὰ νὰ διδάξῃ. Καὶ πραγματικὰ

πῆγε. Δίδαξε μὲ θαυμαστὴ σοφία, καὶ οἱ ἄνθρωποι πίστεψαν καὶ μετάνιωσαν.

Αὐτοὶ ἦσαν οἱ κυριώτεροι ἀπὸ τοὺς προφῆτες τοῦ Ἰσραήλ. Μὲ τὸ ἔργο καὶ τὴ διδασκαλία τοὺς βοήθησαν τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς τοὺς νὰ μὴ χάσουν τὸν ἀληθινὸ δρόμο καὶ τὴν ἀληθινὴ πίστη τοὺς μέσα στὶς τόσες δοκιμασίες ποὺ πέρασαν.

Ἡ ἱστορία τοῦ πολύπαδου, ἀλλὰ πιστοῦ Ἰώβ

Σὲ μιὰ πόλη τῆς Ἀραβίας, ζοῦσε κάποτε ἓνας καλὸτατος καὶ πολὺ πιστὸς στὸ Θεὸ ἄνθρωπος, ποὺ τὸν ἔλεγαν Ἰώβ. Ἦταν ὁ πιὸ πλούσιος καὶ ὁ πιὸ εὐτυχισμένος σ' ὅλη τὴ χώρα.

Εἶχε σπίτια ὠραῖα, ἀπέραντα καὶ πλούσια χωράφια, κοπάδια ἀπὸ ἀμέτρητα ζῶα καὶ ἄλλους θησαυροὺς ἄπειρους. Εἶχε καὶ ἑπτὰ θυγατέρες ὁμορφες καὶ ζηλευτές. Μέσα στὰ τόσα τοῦ τὰ πλούτη ὅμως, ὁ εὐσεβὴς Ἰώβ δὲν ξέχασε οὔτε μιὰ στιγμή τὸν Θεό. Τὸν εὐχαριστοῦσε τακτικά, λέγοντας πὼς τὰ πλούτη δὲν εἶναι δικά του παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὅμως θέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστη τοῦ Ἰώβ. Ἄρχισε λοιπὸν νὰ τοῦ στέλνῃ τὴ μιὰ συμφορὰ πάνω στὴν ἄλλη.

Μιὰ τρομερὴ νύκτα, ἓνας δυνατὸς σεισμὸς γκρέμισε τὰ σπίτια του. Στὰ ἐρείπιά τοὺς θάφτηκαν ὅλα τὰ παιδιά του! Μόνον αὐτὸς καὶ ἡ γυναίκα του σώθηκαν.

Σὲ λίγον καιρὸ, μιὰ ἀρρώστια φοβερὴ ἔπεσε στὰ ζῶα του. Ψόφησαν ὅλα πέρα γιὰ πέρα!

Κι ὅ,τι τοῦ ἀπόμεινε, μιὰ νύκτα, μπῆκαν ληστὲς καὶ τοῦ τὰ ἔκλεψαν, ἀφοῦ σκότωσαν ὅλους τοὺς δούλους του.

Καὶ σὰ νὰ μὴν ἔφθαναν ὅλα αὐτά, μιὰ φοβερὴ ἀσθέ-

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελίς	Σελίς		
Α'. ΓΕΝΕΣΗ				
Ἡ Δημιουργία τοῦ Κόσμου	3	Στὴν Ἔρημο	38	
Οἱ Πρωτόπλαστοι	3	Στὸ ὄρος Σινά	39	
Τὸ Προπατωρικό Ἀμάρτημα	4	Οἱ Δέκα Ἐντολές	40	
Ἐο Κατακλυσμὸς	7	Περιπλανήσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν. Θάνατος τοῦ Μωυσῆ	41	
Ἐο Πύργος τῆς Βαβέλ	10	Στὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας	42	
Β'. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ				
Ἐο Ἀβραάμ	11	Δ'. ΚΡΙΤΕΣ		
Ἐο Ἰσαάκ	12	1. Ἐο Γεδεὼν	44	
Ἐο Θυσία τοῦ Ἰσαάκ	14	2. Ἐο Σαμφὼν	45	
Ἐο Γάμος τοῦ Ἰσαάκ	15	3. Ἐο Ἥλι	48	
Ἰακώβ	16	4. Ἐο Σαμουὴλ	49	
Φυγὴ τοῦ Ἰακώβ	18	Ἡ καλὴ νύφη Ρούθ	49	
Ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ	19	Ε'. ΒΑΣΙΛΕΙΣ		
Στὴν Αἴγυπτο	22	1. Ἐο Βασιλεὺς Σαοὺλ	52	
Τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραὼ	23	Δαυὶδ καὶ Γολιάθ	53	
Δυστυχία στὴ Χαναάν	25	Σαοὺλ καὶ Δαυὶδ	55	
Ἐο Ἰακώβ στὴν Αἴγυπτο	29	2. Ἐο Δαυὶδ γίνεται βασιλεὺς	57	
Γ'. ΕΞΟΔΟΣ			3. Ἐο σοφὸς Σολομὼν	58
Ἡ Ἱστορία ἑνὸς Μεγάλου Προφήτη	31	4. Ροβοάμ καὶ Ἰεροβοάμ	61	
Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Μωυσῆ	31	ΣΤ' ΠΡΟΦΗΤΕΣ		
Ἐο Μωυσῆς φεύγει ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο	34	1. Ἐο Προφῆτης Δανιὴλ	63	
Ἐο Μωυσῆς στὸν Φαραὼ	35	2. Ἐο Ἰερεμίας	66	
Οἱ Δέκα Πληγές	35	3. Ἐο Ἡλίας	66	
Στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα	36	4. Ἐο Ἡσαΐας	67	
		5. Ἰωνᾶς	68	
		Ἡ Ἱστορία τοῦ πολυπάθου ἀλλὰ πιστοῦ Ἰώβ	69	

0020561046
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

Νέα Βοηθητικά Βιβλία

Α. 'Αλεξίου - Γ. Σακκά

Παλαιά Διαθήκη	Γ' τάξεως	>
Καινή Διαθήκη	Δ' >	>
Εκκλ. 'Ιστορία	Ε' >	>
Λειτουργική και Κατήχηση	ΣΤ' >	>

Α. 'Αλεξίου

'Ελληνική 'Ιστορία	Γ' >	>
'Αρχαία 'Ελλάδα	Δ' >	>
Βυζαντινή 'Ιστορία	Ε' >	>
Νεώτερη 'Ελλάδα	ΣΤ' >	>
Γεωγραφία 'Ελλάδος	Δ' >	>
Γεωγραφία 'Ηπείρων	Ε' >	>
Γεωγραφία Εύρωπης	ΣΤ' >	>
Γραμματική Δημοτικής	Γ' - Δ' >	>
Γραμμ. Καθαρευούσης	Ε' - ΣΤ' >	>
Ζωολογία	Γ' - Δ' >	>
Ζωολογία	Ε' - ΣΤ' >	>
Φυτολογία	Γ' - Δ' >	>
Φυτολογία	Ε' >	>
Φυτολογία	ΣΤ' >	>
Φυτολογία	Ε' - ΣΤ' >	>

Φυσική 'Ιστορία	Γ' >	>
Φυσική 'Ιστορία	Δ' >	>
Φυσική 'Ιστορία	Ε' >	>
Φυσική 'Ιστορία	ΣΤ' >	>
Πειραματική	Ε' >	>
Πειραματική	ΣΤ' >	>
Χημεία	Ε' >	>
Χημεία	ΣΤ' >	>
Χημεία	Ε' - ΣΤ' >	>
Πειραματική και Χημεία	Ε' >	>
Πειραματική και Χημεία	ΣΤ' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	Γ' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	Δ' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	Γ' - Δ' >	>
Γεωμετρία	Ε' - ΣΤ' >	>

Σ. 'Αλεξίου - Γ. Σακκά

Γεωγραφία Στερεάς 'Ελλάδος	Γ' >	>
Γεωγραφία Πελοποννήσου	Γ' >	>
Γεωγραφία Μακεδονίας	Γ' >	>

Μ. Λιουδάκη - Σ. 'Αλεξίου

Παλαιά Διαθήκη	Γ' >	>
Καινή Διαθήκη	Δ' >	>
Εκκλ. 'Ιστορία	Ε' >	>
Λειτουργική και Κατήχηση	ΣΤ' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	Ε' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	ΣΤ' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	Ε' - ΣΤ' >	>
Γεωμετρία	Ε' - ΣΤ' >	>

Ε. Χατζηγιάνη - Σ. 'Αλεξίου

Μαθήματα Χημείας	Ε' >	>
Μαθήματα Χημείας	ΣΤ' >	>
Μαθήματα Χημείας	Ε' - ΣΤ' >	>

Γ. Σακκά

Βιβλικά Χρόνια	Γ' >	>
'Ιστορικά Χρόνια	Δ' >	>
Βυζαντινά Χρόνια	Ε' >	>
Νεώτερα Χρόνια	ΣΤ' >	>
Γεωγραφία 'Ησθίων	Ε' >	>
Γεωγραφία Εύρωπης	ΣΤ' >	>
Γεωμετρία	Ε' >	>
Γεωμετρία	ΣΤ' >	>

Σακκά - Πελλάνη - Ξηρούρη

Φυσική 'Ιστορία	Ε' >	>
Φυσική 'Ιστορία	ΣΤ' >	>

Κ. Στεργιοπούλου - Γ. Σακκά

'Αριθμητική & Προβλήματα	Γ' τάξεως	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	Δ' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	Ε' >	>
'Αριθμητική & Προβλήματα	ΣΤ' >	>
Φυσ. Πειραματική	Ε' - ΣΤ' >	>
Χημεία	Ε' - ΣΤ' >	>
Πειραματική και Χημεία	Ε' >	>
Πειραματική και Χημεία	ΣΤ' >	>

Β. Παπαγεωργίου - Γ. Σακκά

Γεωγραφία 'Ελλάδος	Γ' - Δ' >	>
Γραμματική Δημοτικής	Γ' - Δ' >	>
Γραμματ. Καθαρευούσης	Ε' - ΣΤ' >	>

Α. Γ. Καλογεροπούλου

Παλαιά Διαθήκη	Γ' >	>
Καινή Διαθήκη	Δ' >	>
'Εκκλησιαστική 'Ιστορία	Ε' >	>
Λειτουργική & Κατήχηση	ΣΤ' >	>

Χαρ. Δημητράκοπούλου

Ποιήματα & Προσευχές	Α' - ΣΤ' >	>
Παλαιά Διαθήκη	Γ' >	>
Καινή Διαθήκη	Δ' >	>
'Εκκλησιαστική 'Ιστορία	Ε' >	>
Λειτουργική & Κατήχησις	ΣΤ' >	>
Ευαγγελικά Περικοιτά	Ε' - ΣΤ' >	>

Δ. Ζήση

Γραμματική τής Νεοελληνικής Γλώσσης	Γ' - Δ' >	>
-------------------------------------	-----------	---

Σ. Παπαδόκη - Χ. Πάτσι

Πατριδογνωσία	Α' >	>
Πατριδογνωσία	Β' >	>
Πατριδογνωσία	Γ' >	>

Α. Βογιατζή

Διηγήσεις για τους Θεούς και 'Ηρώες	Γ' >	>
Οι 'Αρχαίοι 'Ελληνες	Δ' >	>

Ε. Καλλιτάκη

Γεωγραφία Κρήτης	Γ' - Δ' >	>
------------------	-----------	---

Θ. Κοκκινάκη - Ε. Καλλιτάκη

Καινή Διαθήκη	Δ' >	>
'Ιστ. 'Αρχ. 'Ελλάδας	Δ' >	>

Πάτσι - Πλέσσα

Γραμματ. Καθαρευούσης	Ε' - ΣΤ' >	>
-----------------------	------------	---

Χ. Κακουλάκη

Ζωολογία	Γ' - Δ' >	>
Ζωολογία	Ε' - ΣΤ' >	>
Φυτολογία	Ε' - ΣΤ' >	>
Φυσική 'Ιστορία	Ε' >	>
Φυσική 'Ιστορία	ΣΤ' >	>

Ν. 'Αμπατζόγλου

Θεοί και 'Ηρώες	Γ' >	>
Καινή Διαθήκη	Δ' >	>

Στρατή Παπαδόκη

Γραμματική Δημοτικής	Γ' - Δ' >	>
'Αραινός Ταμπακοπούλου	Ε' >	>
Γραμματική Δημοτικής	Δ' - ΣΤ' >	>

Π. Βαβουλέ

Γιά να μάθης δροσσογραφία. (Γραμματ. Δημοτικής)	Δ' - ΣΤ' >	>
---	------------	---

